

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLEN VÁRMEGYÉNEK HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉS ÁRA:

Egész évre 6 ft.
Félévre 3 ft.
Negyedévre 1 ft 50 kr

Bérmintelen levelek
csak ismert kesztől fo-
gadhatnak el.

Kéziratok nem adtnak
vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

A nyitáskor minden gar-
mond sor díja 20 kr.

HIRDETÉS DÍJA

hivatalos hirdetéseknek:
Minden szó után 1 kr.
Azontúl helyeg 50 kr.

Petitnél nagyobb, avagy
díszbetűvel vagy kör-
zettel ellátott hirdeté-
nyekért természetesen
minden négyzetcentim.
után 3 kr. számítottak.

Állandó hirdetéseknek
kedvezmény nyújtatik.

Hirdetések és pénzküld-
mények a kiadóhivatal-
hoz intézendők.

Vármegyei ügyek.

Vármegyénk t. közigazgatási bizottsága f. hó 10-iki ülésének nagy részét, mely alkalommal főispánunk ömeltósága elnököl, az 1895/96-ra egybeállított közúti költségvetésnek előkészítő tárgyalása vette igénybe. Erről a vármegye nagyközönségének teljes tájékoztatást nyújt az alispáni jelentés, melyet *Thuránszky* László, vármegyei aljegyző, beható tárgyismerettel és kiváló szakértelemmel állított össze, s a mely jelentést, az ügy közérdekű voltára való tekintettel, lentebb egész terjedelemben közöljük. — Előbb azonban még meg kell említenünk, hogy az ülés kezdetén fololvasták a közigazgatás augusztus havi menetéről szóló alispáni jelentést, melyből megtudtuk, hogy a kolera Galicziának már 431 községében van elterjedve; emiatt az óvintézkedésekkel vármegyénk területén tovább kellett menni, úgy, hogy most már *Csertész* községben is van vizsgálati és megfigyelő állomás berendezve, hová a belügyi kir. minister e napokban kolera-járványorvost, az alispán pedig kolera-biztost rendelt ki. — Tájékoztatásul és egyszersmind a kedélyek megnyugtatására főispánunk ömeltósága fölemlítet'e, hogy vármegyénknek felső járásaiban, a kormányzatnak előbb mondott intézkedésén kívül, a kolera behurcolásának meggátlása érdekében a legmesszebb menő óvrendszabályok vannak életbe léptetve; a köztisztaság dolgában minden kívánalomnak elég van téve; az óvintézkedések pontos keresztülvitele, a rend és tisztaság, éber hatósági felügyelet alatt áll. — Amerikába kivándorolt aug. hó folyamán 107, visszajött 95 egyén. — Zugiskolát újabban nem találtak. — *Vladár* Emil, közig. biz. tag, a kóborló oláh cigányok ellen, kik ismét feltűntek a szemhatáron s keresztül-kasul barangolva a vármegyén demoralizálnak és rabolnak, kért erélyes hatósági intézkedéseket; minek következtében most újlag is fölhívták a járáások főszolgabírái, hogy ezeket a cigány-karavánokat, még akkor is, ha útleveleket tudnának folmutatni, illetőségi helyeikre útasítsák és a csendőr-járatok közreműködésével őrsztől őrsig üldözzék.

Ezek után *Thuránszky* László vm. aljegyző olvasta föl és referálta a következő, élénk eszmecserét keltett alispáni jelentést:

Tekintetes Közigazgatási Bizottság!

Az 1890 évi I. t. c. 22. §-ának rendelkezéséhez képest folyó évi augusztus hó 1-ig bemutatni kellett, azonban a tek. közig. bizottság mult augusztus havi ülésére 14696 szám alatt tett jelenlétben felsorolt közbejött akadályok miatt, be nem mutatott 1895/96 évi közúti költségeloirányzatot mellékleteivel együtt előkészítő tárgyalás és megállapítás végett a következő tiszteletteljes jelentéssel mutatom be.

A költségvetésnek a vármegyei főszámvevő által egybeállított bevételi I. részében feltüntetett 152,352 ft 51 kr. évi bevétellel szemben a kir. építészeti hivatal a kiadási II részben az 1895-ik évre 240,716 ft 36 kr., az 1896-ik évre pedig 236,181 ft 36 kr. szükségletet tüntet fel, aminek következtében 1895. évben a hiánylat 88,363 ft 85 kr., 1896-ban pedig 83,831 ft 85 kr. lenne, ide nem számítva azt a hiánylatot, ami a fedezeti részben bevételként felvett összegből időközben még bevehetlenné válik és mint ilyen törlendő lesz.

Ez az a különbség a költségvetés fedezeti és kiadási része között, a melynek eloszlásáról gondoskodni kell, hogy a költségvetésben az egyensúly helyreállítsék, és hogy a vármegye útfenntartási alapja, a multioz hasonló zaklatásoknak ne legyen a jövőben is kitéve és ne kelljen folytonos hátrálékokkal, tartozásokkal küzdenie.

Ha a tek. közig. bizottság a kir. építészeti hivatal által összeállított szükségleti részt, úgy a mint van, érintetlenül elfogadja, a mennyiben a bevételi részben felvett valódi jövedelem nem fokozható, a mennyiben továbbá most már a törvényhatósági utaknak a vicinális utak közé való áttételével a legmesszebb menő határokig elmentünk; vagy az egész hiánylatot kénytelen a vármegye törvényhatósági bizottsága állami segélyként kérelmezni, vagy a költségvetésben alapul vett 6%-os utadót felemelni, mert a törvény 23 §-ában előírt minimális utadónak a maximuma

van alkalmazva, — vagy is a kézi napszám váltás ára 1 ft 50 krral, az igás napszám váltás ára pedig 3 fttal van számítva és ez nem emelhető.

Miután, azonban egyáltalában nem valószínű, hogy a nagymélt. kormánytól az 1895 évre 88363 ft 85 krt, az 1896 évre pedig 83831 ft 85 kr államszámot nyerhessünk, a százalékos utadó pedig, — ha a nagyközönség mindenféle elemi csapásokkal megrendített adózó képességétől eltekintve is 6% ról 10% re emelhetnék sem szüntetné meg a hiánylatot, mert 4% emelés összesen csak 16000 ft különbözetet tenne; a költségeloirányzat egyensúlyba hozatalára nézve, a következő javaslatot bátorodom előterjeszteni:

Törölje a tek. közig. bizottság a költségvetés kiadási részéből a gerenda-szvidniki állami kezelés alá veendő törvényhatósági közút fenntartására, mind a két költségvetési évre hidak és minimálista-kavics címen előirányzott 9701 frtot, vállalati kavics címen pedig 2380 frtot, — mert ez utvonali államivá való átvételére nézve, a nagymélt. kereskedelemügyi minister még a f. évi április hó 28-án kelt 17368 sz. intézkedésében ígéretet tevén, ennek fenntartási költsége a költségeloirányzatban megtakarítható.

A II rovat „dolgi kiadások” 3-ik tétele alatt útiállományok, útiköltségek, napi díjak és épít. pótdíj címén felvett 10303 ft 58 krtban a kir. építészeti hivatal, illetőleg ezen túl a törvényhatósági mérnökhivatal és a 14 útbiztos fuvarátalánya s helyettesítési költségei fedezetén felül még évente 4000 ft törzskönyvezési költség van felvéve, a melyből 3000 ft szintén törlendő, mert a 720 klm törvényhatósági közutak törzskönyvezése vállalati úton hozzávetőleges számítás szerint 24—25000 ftba kerülne; ha pedig a törvényhatósági mérnöki hivatalt szervez, e munkalát is végre hajtathatja házilag. — A felülraddó 1000 ft tehát a vármegyei mérnöki hivatal költségeinek részbeni fedezetére meghagyandó, illetőleg a megfelelő rovat alá áthelyezendő lesz.*

A III. rovat első tétele alatt „útkeparók” fizetése és segédnapzamosok bére” fejében előirányzott 21685 ftban benne foglalt 18350 ft készpénz kiadásból a 80 útkeparó 14400 ft fizetésén felül lévő 3950 ft készpénz, segédnapzamos bérből a 3335 ft értéket képviselő 6670 kézi minimálista segéd munkás meghagyásával 2950 ft szintén törölhető, ha a vármegye törvényhatósági bizottságának f. évi majus hó 23 án tartott közgyűléséből 117/8338 sz. alatt hozott határozatával 720 klméterben megállapított törvényhatósági útvonal 80 útkeparó között úgy fog felosztani, hogy egynek-egynek a kezelésére, a felsőjárásokban, a hol a minimálista-segédnapzamosok meghagyatnak az eddigi gyakorlat szerint változatlanul, a szerint a minő karban van az útvonal, 12—14 klméter, az alsó járáásokban ellenben legfeljebb 6—7 klméternyi szakasz bizassék. Köteles legyen, ugyanis, az utkeparó az alvidéken a reá bizott szakaszon, úgy a kavicssterítést, mint a sáncolást, valamint egyéb munkalátokat, a melyek az útvonal rendszerben és járható állapotban tartására szükségesek (padka-feltöltések és csapadék vizek lebecsátása, sárlehuások stb.) lehetőleg maga teljesíteni. Ezt minden nagyobb megerősítés nélkül megteheti, mert az építészeti hivatal előirányzata szerint esett volna, az alsó járáásokban átlagban 1 klméterre 21 kavics prizma ez azonban a 20000 ft alábbiak szerinti levonásával kilométerenkint körülbelül 14 átlagosra száll le; lesz tehát egy útkeparónak maximum 100—120 garmadája. — Mivel pedig egy ember egy nap alatt két garmadát kényelmesen elterithet, minden útkeparó elteritheti a kavicsát 50—60 nap alatt; marad tehát neki egyéb munkalátokra, havonta csak 20 munkanapot és így egy esztendőben 240 munkanapot számítva, 180 napja. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy ottan a hol szükségesnek mutatkozik, tisztelettel alólírott a segédnapzamosok alkalmazását az e célra meghagyott 1000

* Már itt megjegyezzük, hogy a 4000 ftból csak 2000 ft törölhető, 2000 ft pedig a vármegyei főmérnök javadalmazására fordítottat illeteti, oly módon, hogy a közutak bejárása alkalmával érdembe hozandó fuvarok költségei évi fedezésül 3000 ft szolgáljon. Szerk.

ftból ne engedélyezze. — Hogy pedig különösen a kavicssterítést idejében az őszi esős időszak alatt, a tél beállta előtt teljesíthessék, utasítandó tisztelettel alólírott alispán, hogy a kavicsvállalkozókkal a kavics kiszállítása iránt úgy kössön szerződést, hogy azok minden július hó 1-ig kötelesek legyenek a kavicsot kiszállítani. A felülvizsgálatot és átvételeket pedig legkésőbb augusztus végeig, mindeuitt foganatosíttassa és akkor az útkeparók, a mint az őszi esős idő beáll, mindjárt terithetnek. Ha az illető útkeparó a reá bizott, a járási útbiztosok által feljebb utasítás szerint időről-időre megszabott munkalátokat nem teljesítene, amit feljebbvalói vannak hivatva elbírálni, teljesíthessék a kiszabott munkalát a mulasztó útkeparó költségére, a munkabérnek havi fizetéséből való levonásával.

A III. rovat 4. tétele alatt „fedanyagok előállítása és kavicsbányák bére” címen mind a két költségvetési évre külön külön 80,079 ft 50 kr. van felvéve. Ebben az öt felvidéki, nevezetesen a n.-mihályi, varannói, homonnai, szinnai és sztrópkói járáásokban 4910 igás és 8509 kézi minimálista által előállítandó 7,509, egyenként két köbméter tartalmu kavicsgarmada 18,984 ft 40 kr értékben szerepel. E tételből nagyon természetesen semmi sem törölhető, mert a minimálisták által előállított kavics 15 klméteren túl vihető nem lévén, ezt ottan kell felhasználni, a hol a mellékelt kavics felosztási kimutatás szerint ki van osztva. E pontnál figyelembe veendő azonban a nagy-mihályi járás egy körjegyzőségének kivételével összes községei részéről, és a varannói járás összes községei részéről kivétel nélkül benyújtott azon kérelem, hogy úgy az igás, valamint a kézi utadó kötelezettségeiket készpénz fizetéssel szolgálhassák le. E kérelem a varannói járásban úgy a kézi, mint az igás minimálistákra nézve, nemcsak hogy teljesíthető, de sőt szükséges és kívánatos, hogy teljesíthessék, mert a járást hosszában szelő gerenda-hanusfalvi törvényhatósági útvonal állami kezelés alá vétetvén, — a járás Tapoly mentén fekvő községeinek minimálistái más törvényhatósági útra, a szabályrendelet értelmében a nagy távolság miatt el nem vihető, — de különben is az utvonali államivá való átvételével a járás törvényhatósági útvonalainak hossza annyira megkevesbedett, hogy ha az a járás minimálistái készpénzben befizetett utadójának megfelelő vállalati kavicsal fog fentartatni — a jelenleginél sokkal jobb karba lesz helyezhető.

Nem így áll a n.-mihályi járásban, ahol a kérvényeket bemutató főszolgabíró saját jelentése szerint is a kézi minimálista kötelezettség feltétlenül készpénzben teljesítendő; mert az majd munkatérhiány, majd munka ki nem jelölése, majd pedig a leszolgáltatás körül az erély hiánya miatt legnagyobb részben elkallódott, ellenben az igás minimálisták természetbeni kötelezettsége a járás részben kiépítetlen s részben pedig járhatatlan útvonalainak tetemes voltára való tekintettel, továbbra is fentartandó. E pontnál felvett 18984 ft 50 krtól tehát misem törölhető.

Törölhető azonban a rovat B pontja alatt az alvidéki öt járásban és a felvidék egyes útszakaszain pénzes erővel szállítandó kavicsfedanyagra előirányzott 55095 ft és a C pont alatt kavics helyek és bányák bérlése és a bányákban a fedanyag előállítási költségeire előirányzott 6000 ft összesen tehát 61095 ftból évente 20000 ft; mert az építészeti hivatal kavics felosztási kimutatása szerint kilométerenként átlagosan megállapított 21 kavics garmada 14 átlagosra leszállítható. Az pedig általában mellőzhető, hogy a homonnai, szinnai és sztrópkói járáásokban, ahol az igás minimálisták által szállított kavicsal minden utat jó karban lehet tartani, némely ut nagy költségeket igénylő pénzes kavicsal tartassék fen stratégiai szempontból.

Ugyanezen III. rovat 5. tétele alatt „hidak építése és javítása” címen évente felvett 69798 ftból a következő tételek törölhetők:

a) A kelcei nagy város hid két hidfőjének végleges kiépítésére a két költségvetési évre összesen felvett 10000 ft; — mert a hidnak a tavalyi augusztusi árvíz által elsodort két hidfője

és két szélső nyílása, habár ideiglenesen is, de csak az elmúlt év őszén lett felépítve, minek következtében e minőségben még több évekig állhat.

b) Törölje a tek. közigazgatási bizottság a homonnai városi hidat 1896. évben tervbe vett ujjáépítésére mindkét költségvetési évre előköltséget 9000 forintot; mert e városi hidat ujjáépítése kisebb tatarozásokkal az 1897. és 1898-iki évekre szintén elhalasztható.

c) A műtárgyak kimutatásának 36 f. száma alatt a nagy-mihály-homonna-mező-laborcz-lisztkői törvényhatósági közuton lévő 138. számú hidat áthelyezésére felvett 800 ftot.

d) A homonna-szinna-baligródi törv. hatósági közuton lévő 96. 102. 119 és 128. számú négy darab nagy rácsos hidat ujjáépítésére a két évre együttesen felvett 2800 ftot; mert ez összeg a kereskedelemügyi nmélt. Minister f. évi aug. 29. és 57185. sz. alatt kelt kegyes intézkedéssel folyóvá tett 8715 ft. államsegélyben már bent foglaltatik.

e) A mező-laborcz-csertész-tilavai közuton lévő 31 darab kisebb hidat javítására és hidlásaira évente felvett 1000 ftot; mert e műtárgyak az eddigi gyakorlat szerint ezentúl is tatarozhatók és fenttarthatók az ottan rendelkezésre álló bukkfa-anyagból, az uti biztos vezetése alatt az illető utkaparókés ügyesebb kézi minimalisták felhasználásával.

f) Ugyanígy fenttartható továbbra is a költségvetés mellékletét képező műtárgy kimutatásban 107—117 számok alatt felvett, a sztakcsin-ublyabereznai törvényhatósági közuton lévő 59 db. átérés és kisebbszerű hidat is, és ennél fogva a költségvetés mindkét évre ezeknek egészen ujjáépítésére együttesen felvett 14300 ft egészen törölhető, annál is inkább, mivel az ezen utvonalon lévő kisebb hidak ez idén már különben is helyre állítottak, a f. évi felhőszakadás által részben el sodort, részben pedig megrongált nagyobb hidak pedig, a fentebb említett már kiutalt állausegélyből fognak lehe öleg még ez év folyamán felépíttetni.

g) A műtárgyak közül törölje végül a tek. közigazgatási bizottság, az ugynevezett nagy-erdei hidra évente felvett 15—15000 ftot; mert a végleges hid felépítésének kérdése még csak most áll III. fokú elbírálás alatt a kereskedelemügyi ministernél és ha a minister önagyméltósága a végleges hid kiépítését határozná is el, miután a hid végleges kiépítése főképp stratégiai tekintetéből szorgalmaztatik, amennyiben továbbá a vármegye közfoglalmi igényeinek a jelenleg ottan fennálló hid is teljesen megfelel, e 15—15000 ftot a vármegye törvényhatósági bizottsága annak idején a kereskedelemügyi nm. Ministertől államsegélyként kérelmezze. E helyütt azonban a most meglevő hidnak az árvíz előtt szétzedésére és utána össze rakására, az eddigi években történt kiadásokhoz hasonlóan, évente legalább 1500 ft veendő fel.

E rovat 6-ik tétele alatt, uttest tartozékainak fentartása és partbiztosításokra az 1895. évre felvett 6165 ft és az 1896. évre felvett 4650 ftból évente 4—4000 ft törölhető. A felül maradó 2815 ft pedig a két költségvetési évre egyenlő arányban osztandó fel.

A költségvetés IV. rovata alatt, új utak és hidak építésére 1895. évben előirányzott 21450 ft és 1896. ra előirányzott 18650 ftból legfeljebb 1895-ben törölhető 1450 ft, — 20000 forintot azonban mindenesetre hagyjon meg a tek. közig. bizottság e célra, mert itten nem új utvonalonak építéséről van szó, hanem már régen meg lévő vármegyei utak 20—25 éve kiépítetlen szakaszai építésének befejezéséről és ez által azon utvonalon már kiépített szakaszainak összekapcsolásáról. Ilyenek a sztropko—havaj—olyka—radványi utvonalonak Olykától—Havajaiig kiépítetlen szakasza, amelynek kiépítését az uttest tartozékai vidékét valóságos elzárja legközelebbi vasuti állomástól, Radványtól. Továbbá a n. mihály—mocsár—dubróka—hegyi—ráska—abarai közutnak Gatalyán és Dubrókától Nagy-Ráskáig terjedő kiépítetlen része. — A borsi—czéke—abarainak, abara-nezpesti szakasza. A szomotor—pácín—cigándi ut, cigándi és a b. szerdahely—lukainak lukai kiépítetlen szakasza a patak-vencsellői ut stb. stb., a melyeknek régen várt kiépítése, ugy közfoglalmi, valamint közgazdasági tekintetből felette kívánatos és ezért kérem a tek. közigazgatási bizottságot, hogy e címen az 1895. évre 20000 ftot, az 1896- ra pedig a felvett 18650 ftot egészben meghagyni kegyeskedjék, amely összeg azután a fentebb felhozott utszakaszok fokozatos kiépítésére a szükséghez mért arányokban legyen felhasználható.

Ezenkívül törölhető még a VIII. rovat alatt előre nem látható kiadások címen felvett 19456 ft 68 kban az indokolás C pontja szerint az egész költségösszeg 5 %-jaként befoglalt 11462 ft 68 krból 6000 forint, és így az összes törles összegeve lesz egy-egy évre:

A III. rovat B tételéből . . .	3000 ft
„ „ 1 b) ből . . .	2950 ft
„ „ 4 b) és C) ből . . .	20,000 ft
A gerenda-hanusfalvi uton vállalati kavics . . .	2380 ft

Oldal: 28,330 ft

Athozva: 28,330 ft

A gerenda-hanusfalvi uton hidak és minimista-kavics címen a két évre előirányzott összegből 9701 ft fele. . . . . 4850 ft 50 kr.

A III. rovat 5. tétel alatti hidakból:

Kelcsei hidra 10,000 ft fele: . . .	5000 ft
Homonnai hidra a 9000 ft fele: . .	4500 „
Homonna szinai uton 4 db. rácsos hid 2800 ft fele	1400 „
Mező-laborcz ut 138. sz. hidát-helyezésére	800 „
Csertész tilavai hidakra	1000 „
Sztakcsin-bereznai 59 db. hidra. Nagy-erdei hidra	15,000 „
III. rovat 6-ik tételéből	4000 „
VIII. „ C pontjából	6000 „
	78,030 ft 50 kr.

ehoz hozzáadva 1895-re a IV. rovat alatt új utak építésére felvett költségösszegekből törölt 1450 ftot, kevesebb a hiánylat az 1895. évre 79,480 ft 50 krral, amely összegből azonban levonandó még ezen jelentésemnek a hidakról szóló b) pontjában a nagyerdei hid éventei szétzedése és összerakására felvételnél javasolt 1500 ft, melynek levonása után 78,980 ft 50 krral fog az 1895. évi hiánylat kevesbedni.

Hogyha tehát a költségvetés fedezeti és szükségleti része között 1895 re fennálló 88,363 ft 85 krból a 78,980 ft 50 kr. törlest levonjuk, marad a hiánylat 9,383 ft 35 kr.

Amennyiben pedig a hidak fentartási rovatában, a fentebb javaslatba hozott törlesek felül, a három hadászati utvonalon, úgymint a varannó—sztropko—szvidnikin, a homonna—mező-laborcz—liszkőin és a homonna—szina—baligródi stratégiai szempontból, a műszaki tisztek által kívánt módon, szabályszerűleg ujjáépíttetni és javíttatni tervezett hidak költségeire, a két költségvetési évben 21272 ft egy-egy évre, tehát 10636 ft szerepelt; miután a műtárgyak az ottani közfoglalom kívánalmainak megfelelőleg sokkal kisebb összeggel lennének fenttarthatók továbbra is; a vármegye törvényhatósági bizottsága ismételve kérelmezze stratégiai szempontból ez utvonalon államivá tételét, ennek megtagadása esetén pedig legalább e hidaknak az előirányzott összegben állami segélyből való fentartását, illetve ujjáépítését. Mert a vármegye útfentartási alapja e nagyszámú hidaknak fentartását, úgy, ahogy azt a hadügyi kormányzat kívánja, nem bírja meg.

Az esetben, ha a kereskedelemügyi nagyméltóság minister e hidak fentartására előirányzott 10636 ftot állami segélyként megadja, a 9393 ft 35 kr. hiánylat megnyugtató módon fedezve lesz.

Ha a tek. Közigazgatási Bizottság e változtatásokat elfogadja, az ekként megállapított és ennek megfelelően atalakítandó költségelőirányzatnak leglényegesebb mozzanata lenne meg ezeken kívül a törvényhatósági műszaki szolgálat ellátása.

Ugyanis az 1890. évi közúti törvény 21. §-ának negyedik bekezdésében azt mondja, hogy azon vármegyei törvényhatóságok, melyeknek viszonyai ezt szükségessé és indokoltá teszik, külön mérnöki hivatalokat állíthatnak fel.

Ha valamely vármegye viszonyai indokoltá teszik ezt, tek. Közig. Bizottság, különösen indokoltá teszik vármegyénk viszonyai, sajátos földrajzi fekvésénél és utvonalai ennek tulajdonítható kiterjedt hálózatánál fogva.

A lehetőség leszállított vármegyei utvonalaik összes hossza még mindig 720 kilométer, és ezt van hivatva ellátni a m. kir. államépítészeti hivatal, az a hivatal, amely a kezelésére bízott állami utvonalon kívül templomok, iskolák és az összes állami épületek építésével, javításával, tervezetienek, előköltségesítésének elkészítésével, kazánvizsgálatokkal és sok más mindenféle természetű teendőikkel van megterhelve, úgy hogy ezek mellett a vármegye törvényhatósági utvonalaiknak műszaki szolgálatát és a kezelő személyzet ellenőrzését, felügyeletét a legjobb akarat mellett még személyszaporítással sem képes ellátni.

Már most itten van még a községi közlekedési (vicinális) utvonalaik 780 kilométer kiterjedésű hálózata, amely közfoglalmi s különösen közgazdasági szempontokból a vármegyeyinél alig kisebb fontosságú hálózat, műszaki szolgálatának ellátásáról pedig egyáltalában nincsen gondoskodva, minek következtében az a nagy munkaerő, amely a községi közmunka-kötelezettségben nyilvánul, nem érvényesülhet.

Igaz ugyan, hogy az 1890. évi I. t. c. 43. §-a értelmében a községi közlekedési utvonalaik műszaki szolgálatának ellátása és felügyelete céljából az érdekelt utbizottság által az egyes érdekeltégek csoportok terhére községi mérnökök alkalmazhatók, de nem igazságos, hogy a közúti törvény életbelépte óta utadókötelezettség fejében három-négyféle címen is túlerhelt, nagyobb részt egészen vagyontalan községeink még ezzel is megterheltessenek; és jogos, méltányos a községek részéről, hogy amidőn némely község topografikus felkérésénél fogva oly helyi viszonyok között van, hogy községi közmunkával, vármegyei igaz és kézi minimális munkával, % -es utadóval, kétféle út-

kelési szakasz hozzájárulással, szóval a behozott otadó minden nemével meg van róva, ezek ellenében legalább az utvonalaik műszaki szolgálatát és felügyeletét láttassa el a vármegye törvényhatósága saját közegeivel és ne rója ennek a terhet is a községek túlerhelt vállaira.

Erre azonban a kir. építészeti hivatal a törvényhatóság részéről sem nem kötelezhető, sem pedig azt túlerheltsége miatt ellátni nem lenne képes.

Hátra van még először a vármegyei, annak befejezése után pedig a vicinális utvonalaik törzkönyvelése, amelynek költsége vállalati úton manál a vármegyei úthálózatnál körülbelül 24—25000 fra rúgna, a vicinális úthálózatnál pedig még többre.

Erre útfentartási alapunk egyáltalában nem bír fedezettel. Ha azonban a vármegye törvényhatósági mérnöki hivatala rendszeresíttetnék, e munkát is el lenne hízilag végezhető.

E körülmények és viszonyok teszik vármegyénkben indokoltá és felette sürgőssé a törvényhatósági mérnöki hivatal rendszeresítését, és tekintve, hogy ez a fentebbi módozatok szerint megállapítandó költségvetésen egyáltalán nem változtat: amidőn tisztelettel kérem a tek. közig. bizottságot, hogy a hivatal jövő 1895. évi január hó 1-étől leendő felállítását a vármegye törvényhatósági bizottságának jelen költségelőirányzat bemutatásával együttesen javaslatba hozni méltóztassék, a hivatal költségeinek a költségvetés kiadási részében leendő megállapítását a következőleg ajánlom:

I. Főmérnök fizetése 1600 ft lakbére 400 ft	2000 ft
II. Segéd-mérnök fizetése 1000 ft lakbére 200 ft	1200 ft
III. Utazási költségekre	2000 ft
IV. Irodai átalány	260 ft
V. Hivatali helyiség bérlete	300 ft
Összesen:	5760 ft

Erre fedezetül szolgál:

1. A kir. építészeti hivatal személyi és dologi kiadásaihoz útfentartási alapunk részére évente eddig is fizetett és a költségvetés megfelelő helyén ez uttal is felvett	2060 ft
2. A II. rovat 3. tétele alatt az épít. hivatal és annak főnöke részére fuvarátalány címén felvett	2700 ft
3. És végül ugyanazon tételben 4000 ftal felvett törzkönyvelési költségekből fenti jelentésem erre vonatkozásában e célra meghagyatni kért	1000 ft
Összesen:	5760 ft

Tisztelettel jegyzem meg végül, hogy ugy az egyes utvonalaik közigazgatásának helyes ellátása érdekében, valamint útrendőri tekintetből felette kívánatosnak tartom, hogy a vármegyei utbiztosok, ugy mint a legutóbbi nem megfelelőnek bizonyult beosztás előtt, tekintet nélkül arra, hogy egy néhány kilométer utvonallal több jut egynek a kezelésére vagy kevesebb, jársonkint osztásának be és a mérnöki hivatal rendszeresítésénél fent előadott indokokból az illető járás vicinális utvonalaiknak kezelésével is megbizassanak akkén, hogy a mennyiben 14 vármegyei utbiztos van rendszeresítve, a kisebb jársokban egy-egy, a nagyobb jársokban pedig két két utbiztos alkalmaztassék.

Ezért lenne meghagyandó az utbiztosok fuvarátalánya címén a II. rovat 3-ik tétele alatt az előirányzat szerint felvett 2521 ft 95 kr. és a vicinális utaknál kilométerenkint 1 ftjával számítva 781 ft 63 kr. összesen tehát 3303 ft 58 kr. mert e területi beosztás mellett egy-egy utbiztos kezelése alá esetleg tetemesen nagyobb úthálózat esvén, méltányos, hogy fárodságáért a fuvarátalányból aránylagosan részeltessék.

Ennek elfogadása esetén, kérem a tek. közigazgatási bizottságot, hogy az utbiztosok, valamint az utkaparók új beosztásával, továbbá a költségvetés kiadási részének, valamint az ennek mellékleteit képező kimutatásoknak, u. m. a műtárgyakról és azok költségeiről, az uttest tartozékai és partbiztosításokra előirányzott költségekről és végül a kavicsszükségletekről szerkesztett kimutatások a javaslatomban foglaltaknak megfelelően leendő átalakításával, a kir. építészeti hivatal főnökének közreműködése mellett, a tisztelettel alulírottat megbizni méltóztassék.

Tisztelettel jelentem végül, hogy habár a kereskedelemügyi nmélt. m. kir. Minister a vármegyénket t. Ung vármegyével stratégiai szempontból N.-Ráskától egyenes irányban összekötni hivatott ráska-vajáni tervezett új utvonalon, valamint az ennek elágazását képező deregnyői-vajáni vonal fokozatos kiépítését és az építési költségek megfelelő részének már a mostan tárgyalt költségvetésbe leendő fölvételét ugy az 1893. évi máj. hó 9-én 30,053. sz. a. kelt, valamint az ugyanazon évi november hó 12-én 75. 572. sz. a. kelt intézkedéssel elrendelte, — a költségvetésbe e célra fedezet hiányában mi sem volt fölvehető.

De amennyiben a nmélt. Minister idézett intézkedésében ez utvonalon kiépítésére a megfelelő államsegélyt kilátásba helyezi: ismételve kérel-

Folytatás a mellékleten.

mezze a törvényhatóság bizottsága feliratilag, hogy az útvonal kiépítését a kereskedelemügyi nmét. m. kir. Minister tárcája terhére átvegye.

S.-A. Ujhely, 1894. szeptember hó 8-án.

Matolai Etele sk.
alispán.

A vármegye alispánjának az 1895/96 évi utépitési költségvetésben támadt hiánylatok eloszlátása iránt tett javaslatát — avval a c-ekély módosítással, amit fentebb a vármegyei mérnöki hivatal javadalmazására vonatkozóan már megjegyeztünk; ugyszintén fölemlítésével annak, hogy a költségvetés fedezeti részébe, évenként, még felveendő lesz 250 ft, mint olyan összeg, melyet Borsod-vármegye térít meg a gesztely-tisza-luczi közut bőszi kanyarulatának fentartásáért — a közíg. bizottság elfogadta, illetve a költségvetés egyensúlyát megnyugtató módon biztosította.

Az utépitési költségvetés mérlege az alispáni jelentésben előadott s elfogadott javaslatok alapján tehát, így igazodik:

1895-ben lenne a szükséglet:	162,735 ft 86 kr.
» a fedezet:	152,602 ft 51 kr.
» a hiánylat:	10,133 ft 35 kr.
1896-ban lenne a szükséglet:	158,200 ft 86 kr.
» a fedezet:	152,602 ft 51 kr.
» a hiánylat:	5,598 ft 35 kr.

mely hiánylat abban a biztos reményben találja fedezetét, hogy a stratégiai fontosságú törvényhatósági közutakon találtató műtárgyak fentartásával járó kiadásokat a kereskedelemügyi kir. minister saját tárcájából fogja fizetni.

Ezek után főispánunk öméltsága kijelentette, hogy a közíg. bizottságot, midőn azt javasolja, hogy a törvényhatósági közutak és műtárgyaknak technikai gondozása a kir. áll. építészeti hivatal ügyköréből kivétessék és a műszaki teendők ellátására létesített külön mérnöki hivatal hatáskörébe áttéssék, korántsem bizalmatlanság vezérli, — mert hiszen: ugy a kir. áll. építészeti hivatalnak ügybuzgó feje, mint a hivatalnak minden egyes tagja teljes odaadással és lelkiismeretes pontossággal iparkodik és iparkodik teljesíteni mindazokat a feladatokat, melyeket a vármegye érdekében teljesítendőül az 1890. évi I. t. c. eléjük szabott; sőt el kell ismerni, hogy a kir. áll. építészeti hivatalnak e téren való igyekezete nem maradt siker nélkül. Éppen ezért indítványozta is öméltsága, hogy a kir. áll. építészeti hivatalnak lelkiismeretes és vármegyénk közlekedési ügyei érdekében mindig kiváló szakértelemmel végzett szolgálataért jegyzőkönyvi előmerés szavazzassék. (Helyeslés). De mert a vármegyei, kir. állami építészeti hivatal, szolgálati viszonyára nézve egy *amphibium*, mely szárazon és vizen, ott ahol tőle éppen kívántatik egy időben és egyszerre, helyt állani azért nem bír, mert két urnak egyszerre szolgálni lehetetlen: célszerűségi momentumok voltak azok, melyek javasolták, hogy a közutak és műtárgyak mérnöki ellátása csakis erre a célra szervezett külön vármegyei hivatalra bizassék. — Ennél a pontnál ismételtén is kifejezte még öméltsága, hogy a vármegye alispánjának a szakjelentés összeállításához, *Thuránszky* László jegyzőnek pedig a jelentés elreferredálásánál tarusított előkészültséghez szívesen gratulál. (Eljenzés.)

(Vége köv.)

A számonkérő szék, főispánunk öméltsága előlülése mellett, f. hó 11-én vette bírálat alá a vármegye nyolc középponti és tíz járási hivatalának az 1894. évi április hó 1-től augusztus hó 31-éig terjedő tevékenységi kimutatását. — Kellemsen esik ujságnunk, hogy a hivatali tevékenység minden irányban megnyugtató eredményeket mutatott, — és hogy főispánunk öméltsága, ugy a számonkérő széknek bíráló eljárása, mint az egyes hivataloknak személyesen gyakorolt ellenőrző vizsgálata alkalmával szerzett tapasztalatai alapján s a meglepően szép eredmények fölött teljes megelégedését nyilvánította. — Volt pedig az elintézendő ügydaraboknak összes száma: 72,381, ebből elintéztet nyert 69,656 ügydarab és így a hátralék: 2,725 ügydarab; melyből a középponti hivatalokra jut: 2226 a járásiakra pedig: 499 ügydarab. — Egyes hivatalokban rohamos szaporodás is volt az ügydarabok időszaki forgalmában, így pl. a számvétséghez 1,958 ügydarabbal több érkezett be ez év folyamán április 1-től augusztus 31-ig, mint beérkezett a múlt évnek ugyanabban a tevékenységiszakában. — A vármegyei közpénztárak megvizsgálásáról szóló jegyzőkönyvek is teljesen megnyugtató rendről és kifogástalan pontosságról tanuszkodnak. —

Az állandó választmány f. hó 10-én tartott ülésén tárgyalván a t. vármegyének 1895-re egybeállított közigazgatási költségvetését, elhatározta, hogy az alispáni hivatalnál az V. aljegyzői, — nemkülönben a vármegyei számvétséghez a III. alszámvédei állás rendszeresítését a *Köszgyűlés*-nek javasolni és ajánlani fogja.

Nyugdíjaztatás. A vármegyei nyugdíjaiapra ügyelő választmány f. hó 10-én tartott ülésében tárgyalván *Urbán* Ferenc szolgabírónak folyamodását, melyben nyugdíjaztatását kérte, az abban felhozott és a tisztí főorvos bizonyítványával is támogatott okok s körülmények méltánylásával a kérelmet teljesítendőnek találta és folyamodó nyugdíjaztatását elhatározta.

Hírek a nagyvilágból.

Ófelsége a király megszemlélvén a galicziai országos kiállítását Lembergben, *Sapieha* hg. a kiállítás elnöke előtt teljes megelégedését fejezte ki a kor színvonalán álló kiállítás sikere fölött. Ófelsége Lembergben f. hó 11-én, az orosz cár nevénapján, udvari ebédet adott s ugyanakkor a következő pohárköszöntőt mondotta: »Drága barátom Sándor cár egészségére. Isten éltesse!« — Ófelsége, a mint a magyarországi hadgyakorlatok megszemlélésére Lembergől távozott, kijelentette a lengyeleknek, hogy »szeretett országukat« nem sokára ismét meglátogatja. —

Erzsébet királyasszonyunk Görögországba, korfui palotájába érkezett, ahol *Konstantin* hg. görög trónörökös üdvözölte.

Lajos Fülöp Albert, vagy mint közönségesen nevezni szokták, »a párisi gróf«, a trónkövetelő francia királyi *Orleans*-család feje, Angolországban, számüzése helyén, elhunyt. Az európai koronás uralkodók a »párisi gróf« halála alkalmából az udvari gyász viselésének éppen azt a módját rendelték el, melyet a koronás fők elhunytakor követni szokás.

Crispi, olasz miniszterelnök, e napokban nyilvános alkalommal mondott beszéde fonolán, a többek közt, így szólott: »A társadalom most kritikus időszakon megy át. Jobban, mint valaha érezzük szükségét annak, hogy a polgári és az egyházi tekintély egyetértően járjanak el és a félrevezetett népet az igazság és a szeretet útjára visszavezéreljék. Sőtét odukból egy undok csoport buvik elő, mely e szavakat írta zászlajára: *Nem kell isten! Nem kell uralkodó!*... Zárkózzunk, egyesüljünk egy sorban, hogy ezt a szörnyeteket leküzdjük. Irjuk lobogónkra: *Istenem és királyom nevében a hazáért!*«

A kolera tovább hurcolására való tekintettel egész Lengyelországban beszüntették a bucsújárásokat és zarándoklatokat. —

Osztrák-Sziléziából, Teschen-hercegségből, írják, hogy ott e napokban havazott, minek következtében dermesztő hideg uralkodik és a szobákat erősen fűteni kell.

A japán-kínai háboruban ismét a ja ánokra mosolyog a hadiszerecsere. A japánok Kóreában bekerítették egy kínai hadosztályt és csaknem teljesen megsemmisítették. Ha igaz, a japánok tengeri hadereje is diadalmaskodott a kínaiakkal szemben. —

Hírek az országból.

Nógrád-vármegyében, B.-Gyarmat környékén, Ófelsége a király jelenlétében már javában folytak az őszi nagy hadgyakorlatok, melyeken 65,000 főnyi katonaság vesz részt.

A közös ügyek tárgyalása Budapesten az országos küldöttségek előtt már megkezdődött. Amint az 1895 évi közösügyi költségvetés tárgyalása véget ér, ami szept. hó 25-ére várható, összeülnek a főrendek és alkotmányos tanácskozás tárgyává teszik a vallás szabad gyakorlatáról, a gyermekek vallásáról, a zsidó vallás törvényes befogadásáról és a polgári anyakönyvezésről szóló törvényjavaslatokat.

Magyarországon az idén mintegy százezer család foglalkozott selyemtenyészéssel és egy millió 120000 kiló selyembubót termelt ugyanannyi forint értékben. A selyembubó-termelés most 246,561 fttal többet ér, mint volt 1893-ban.

A közegészségügyi és demografiai kongresszus Budapesten véget ért. A kongresszusi tanácskozások eredménye már legközelebb a kormányknak mindama rendeleteiben és törvényjavaslatáiban fog nyilvánulni, melyek a közegészségügyre, vagy pedig a nép élet érdekeinek fölkarolására vonatkoznak. A tudósok, akik immár Budapestre a világ minden részébe széjjel mentek, megösmerték ellenségeink rágalmazásának alptalanságát és reméljük, hogy otthon rokonszenvesen fognak majd megemlékezni a magyar nemzetről, melynek székes fővárosa őket a legmelegebb vendégszeretettel fogta körül.

Máramaros-vármegyében, melynek északi határszélét, úgy látszik hogy a Galiciából jövő kolera már megközelítette, az állandó közegészségügyi bizottság járványbizottsággá alakult át. — A belügyi kir. minister pedig intézkedett, hogy Máramarosban a Tiszán és melléktolyóin gyakorolt tutajozás, további rendelkezésig, beszüntetessék.

Kolera. A veszedelmes rém Pozsony-vármegyének *Vesekény* nevű községében már felütötte fejét. Négy ember betegedett meg s mind a négy meg is halt.

Különfélék.

(Királyi adományok.) Ófelsége, kabinet-irodája útján, özv. Chira Agostonné ulicsi lakos részére 20 ftnyi — Mlej Mihályné rokitóczy lakos részére 15 ftnyi — Jesztrebényi Lajosné varannai lakos részére 10 ftnyi — Brenyó Vazul ulicsi, Vargovics Mihály zsalobinai tanítók részére pedig külön-külön 15 ftnyi kegyes adományt küldött.

(Személyi hírek.) A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság, mely Budapesten tegnap d. u. tartotta első alakuló ülését, *Andrássy* Tivadar gr. orsz. képviselőt a külügyi albizottság, — *Dokus* Ernőt, az ujhelyi kerület közszeretnek örvendő orsz. képviselőjét pedig a pénzügyi albizottság tagjául választotta. — *Kecskés* Antal, volt s.-a.-ujhelyi, jelenleg pedig Máramarosban ökörmezői gk. lelkész s esperes, jóbarátainak és ismerőseinek látogatása céljából pár napot Ujhelyben töltött.

(Kinevezések.) Főispánunk öméltsága f. hó 10-én kelt elhatározásával, *Simonovics* Ignác dr. körorvost Varannóra j.-orvosává nevezte ki. — *Dékány* János zombori törvényszéki jegyző az ujhelyi kir. ügyészséghez alügyészsé, — *Kovács* Kálmán ujhelyi törvényszéki aljegyző pedig a pécsi törvényszékhez jegyzővé neveztetett ki.

(Villamos világtás.) A villamos világtás berendezéséhez szükséges épület felépítésére a hatóság az engedelmet már kiadta és így az építkezést e napokban megkezdik. Az épület a Malomutca végén, a volt városi malom mellett fog emelkedni.

(Látogatás Tarczalón.) Főispánunk öméltsága, szeptember 10-iki kelettel, a következő levelet adreszálta vagy 50—60 hegyaljai szőlőbirtokoshoz: *Tekintetes ur!* A Tokaj-Hegyalja rekonstruálását óhajtva-óhajtjuk mindannyian. A kezdeményezés megindult már s a magas kormány figyelmét nem egyszer sikerült reá terelnünk ezen, nemcsak közigazdaságilag, de egyéb tekintetben is fölötte fontos kérdésre. — Az állam köztudomás szerint Tarczalón, a vincellér-iskola mellett, egy minta-szőlőtelepet is létesített s azt páratlan rendben tartja fön. — A módszernek, melyet itt Tarczalón a szőlőművelés körül alkalmaznak, elsajátítása üdvössé s anyagilag hasznossá válhatik első sorban mindazokra, akik a szőlőműveléssel föltagyni nem akarnak. — Elhatároztam tehát, hogy a Tarczalón alkalmazásban levő módszerről s az ott mutatkozó fényes eredményről szemléleti uton személyes meggyőződést szerezzünk, a miért is f. hó 24-ére társas kirándulást rendezek Tarczala, melyre van szerencsém ezenel tisztelettel meghívni.*) Az indulás S.-A.-Ujhelyből reggel 7 óra 14 perckor a gyorsvonattal történik, a visszautazás pedig Bodrog-Keresztúrról, esetleg M.-Zomborról a délutáni vonattal. — Kelt S.-A.-Ujhely, 1894. szeptember 10. *Molnár István*, Zemplénvármegye főispánja.

(A felső-zempléni ev. ref. egyházmegye) aug. 28-án Nagy-Toronyán tartott őszi közgyűlésében nevezetes egy határozatot hozott; ugyanis, mint tudósítónk írja, ebben az egyházmegyében a tisztségek eddig élethosszigan tartó választással töltettek be; az említett határozatban pedig, *Dokus* Gyula tanácsbíró indítványára, kimondották, hogy ezután 10 évenként tartandó tisztújítással fogják az állásokat betölteni. — Tudósítónk arról is értesít, hogy, mint azt az egyházmegyei közgyűlésen jelen voltak hangulatából kivehetette, esperesül, miután gyengélkedésére való hivatkozással *Kálmánczy* János már ezen a gyűlésen akart leköszönni eddig viselt állásáról, *Fejes* István, egyházkerületünknek e jeles vezéregyénisége és s.-a.-ujhelyi lelkész, — gondnokul *Bernáth* Elemér, jelenlegi gondnok, egyházi főjegyzőül *Gyarmathy* Sámuel jelenleg is főjegyző, világi főjegyzőül *Dokus* Ernő jelenleg is főjegyző, egyházi tanácsbírákul újból *Tóth* Ferenc, *Dudás* Lajos, *Sárkány* Imre, mint ujak *Hajzer* Endre hardicsai és *Ujj* István ladmaczi lelkészek, — világi tanácsbírákul újból *Boronkay* Károly, *Isaák* János, *Dokus* Gyula, *Dokus* Ernő, mint új *Kazinczy* Andor, — egyházi aljegyzőül *Hutka* József bánóczyi lelkész, világi jegyzőül pedig *Ferenczy* Elek dr. fog valószínűleg megválasztatni.

(Himen.) *Kecskés* Gizella kisasszony, *Kecskés* Antal gk. lelkész igen tisztelt barátunknak szép leánya, a »kedves kis Gizike«, aki szeretetreméltóságával, gyönyörűen iskolázott énekhangjával és klasszikus zongorajátékával Ujhely előkelő társas köreiből sok kellemes emléket hagyott maga után, mint örömmel értesülünk, Ökörmezőn f. hó 27-én tartja esküvőjét szíve választottjával, *Matsik* Szilárd dr. rahói kir. aljárásbíróval. — Szivből gratulálunk.

*) Mindazok, kik a kiránduláson részt venni kívánnak, szándékukat hozzák a főispáni titkári hivatal tudomására. *Szerk.*

tulálunk! — Tegnap a „postillon d'amour” kecses papírszeletet hozott hozzánk, melyről ezt olvassuk: „Neuschloss Valéria, Thomán István jegyesek.” — Az örömhirt szívesen publikáljuk. — Moskovszky Lajos, kir. telekkönyvi átalakító, e napokban jegyezte el *Lay* Katica kisasszonyt.

(Esküvő) *Matterny* Andor kir. póstatiszt S.-A.-Ujhelyben f. hó 10-én vezette oltárhoza *Bukovecsky* Irén kisaasszonyt a róm. kat. plébáni templomban.

(Színész.) *Rakodczay* Pál, kassai színigazgató, O.-Budán befejezvé előadásait „Lear király” színrehozatalával, melynek címszerepét az igazgató maga játszotta, jóra való társulatával Ujhelybe érkezett és ma *A primadonna* énekes bohózat színrehozatalával megkezdte előadásainak rövid szonora tervezett sorozatát. A közönség körében élénk érdeklődés nyilvánul a bemutatkozó előadás iránt, mely alkalommal, úgy gondoljuk, hogy nemcsak meglátni, de megkedvelni is módunkban lesz a társulatot, melyet jó híre már megelőzött. Isten hozta mindnyájukat!

(Világlátott tolonc) Alig mult 18 éves vézna, hitvány testű fiú, Blum Hermannnak hívják s a varanói járásbeli Szedliszkére való, 14 éves korában szakadt el hazulról és azóta elmondhatni róla, hogy bejarta kétszer a világot. Mint hajós inas eljutott Amerikába, járt a földközi tengeren, látta Ázsia partjait, lakott Beszarábiában; legutóbb pedig a Fekete-tengerre s onnan Oroszországba került. Ott végződik kalandos históriája, mert mint degen országbeli igazolvány nélküli alattvalót elfogták és kiutasították. Úgy került két hónapi hányattatás után mint tolonc Ujhelybe, ahonnan aztán hazaküldték Szedliszkére. Érdekes megemlíteni, hogy az izr. vallású fió, Bessarábiában a gor. kat. hitre tért át.

(Léprekerült család.) Gyakori eset napjainkban, hogy egyes szélhámós gézengúzok hamisított „Engedély-levelekkel” vagy könyvekkel járják be széles Magyarországot, hogy különbnél különbféle címeken zaklassak a közönséget. Egy ilyen dologkerülő alak vetődött e hó 12-én az újhelyi rendőrség szem elé. Schön Mórócz t.-terebesi illetőségű 42 éves kereskedő segédnek vallja magát, azonban Falk József maros-ludasi zavarodott elméjű néptanító nevére kiállított „Engedély”-vel és több gyűjtőivel barangolt és úgy csalta ki a könyörületes adományokat. Az „Engedély”-gyarló hamisítás; Rediger Béla, Torda Aranyosmegye alispánja aláírásával és lila nyomású, még gyarlóbb címeres pecséttel van ellátva. A különben egész séges, épelméjű család átadták a hatóságoknak.

(Döghustevő cigányok.) Hogy a mi rakoncátlan, enyveskező, megrögzíthetetlen cigányainknak nagy része a civilizációnak nem áll magasabb fokán, mint a hátsó-indiai kannibál, alaposan bebizonyult a minap is, a mikor egy Bányácskán elesett marha elasztott húsát újra főlásták s a doghustól nagy lakmározást csaptak, A maradék hús, melyet a városba hoztak, volt árulójuk. mert azzal egy rendőr rajtacsípte s a négy tagból álló társaságot a városházához bekísérte. A hatóság gondoskodott arról, hogy a jóféle pecsenye után csömört ne kapjanak.

(Inségesek) *N. Ráska* község inségesinek folyamodását, melyben a vármegyéhez segédlemért folyamodtak, a szeptember 10-én ülésezett közg. bizottság melegen partolta és megfelelő további intézkedés céljából a belügyi kir. ministeriumhoz fölterjesztette, — egyszersmind feliratot intézett a kereskedelmiügyi kir. ministerhez is, hogy az inségtől fenyegetett lakosság munkabíró részének a kenyérkeresetre közmunka formájában alkalmat nyújtani kegyeskedjék

(Az időjárás) a Krajnyán már több mint egy hét óta szeles, borús, esős és hűvös.*) A hőmérséklet leszállott úgy, hogy bizony már a melegebb ruhákat kellett a ruhaszekrényből kiszedni. Derünk azonban még nem volt, ami szintén ritka eset, mert a dér augusztus végén itt rendszeren szokott jelentkezni. Szép, meleg időre még szükségünk van, mert most kezdik a sarjú-kaszálást és az őszi vetést. Reméljük is még a szép napokat, hisz hátra van még a vénasszonyok nyara. r. l.

(Az új tanév kezdete Sárospatakon.) A sárospataki ref. főiskolában az 1894/95-iki tanév tulajdonképpen *augustus 24-én* kezdődött a VIII. oszt. tanulók javítóvizsgálatával. Szeptember 1-én vette kezdetét a gimn. osztályokban a beiratkozás, mely kivált az 1-ső és 3-ik osztályban valósgos versenyfúttással fajult. Az első és harmadik osztályba a maximumnál (68 tanuló) több jelentkezett kiket szüleik kénytelenek voltak aztán vagy más intézetbe vinni, vagy magántanulóknak beiratni. Beiratkozott összesen: 471 tanuló. Az akadémián a teológusok összes létszáma: 42; a jogászok összes létszáma: 70. A szóbeli érettségi vizsgálat szept. 6-án volt *Fejes* István főisk. egyh. algonok elnökelete alatt, *Ballagi* Géza dr. jogtanár, mint a minister részéről kiküldött kormányképviselő jelenlétében. Teljes érettségi vizsgálatra jelentkeztek 10-en; ezek közül sikerrel tett vizsgálatot 3 (egy jó, kettő elégséges eredménnyel), 1 esztendőre visszavetett 2, három hónapra 5; javítóvizsgálatra jelentkeztek 11-en, kik mind si-

* Szóval-szóra így van ez minálunk is! Szék.

kerrel tettek vizsgálatot. — Az új iskolai év ünnepies megnagyítására szept. 7-én d. e. 9 órakor történt a főiskolai igazgatótanács, a tanárkar, az ifjuság és sok szüle jelenlétében. Az éneklés elhangzása után *Mitrovics* Gyula főiskolai lelkész imádkozott, mely bensőséggel kérve az ég áldását az új iskolai évben is e hosszú századokot átélő főiskolára, annak tanárkarára s a tanulóifjuságára, majd *Finkey* József dr. közigazgató tanév megnyitóját beszéde következett, telve szép intelmekkel az ifjusághoz; ezután *Rács* Lajos gimn. tanár olvasta fel tanulságos székfoglaló értekezését ily cím alatt: *A mai pszichológia álláspontja*. Felolvasás után letette a tanári esküt, mire az elüjáróság nevében *Fejes* István algonok üdvözölte. *Rács* tanár köszönő szavakkal válaszolt. A megnyitóját követően, valamint a később következett tanácskozáskor után az igazgatótanács és a tanárkar tagjai kedélyes közebédre gyűltek össze. — A tanítások a gimnaziomban 8-án, az akadémián 11-én kezdődtek meg.

(Annetelli) bűvész, spiritiszta e hét folyamán Ujhelyben két előadást rendez, Bővebb felvilágosítást hirdetésű rovatunkba foglalt jelentése ad.

(Tüz.) Alig mult néhány hete, hogy a vághóhidhoz vezető uton lévő Nyeviczkey-féle majorsági épület leégett. Azóta már új fedéllel is ellátták s e napokban ez a fedél is kigyulladt. Szerencsére azonban idejekorán észrevették s a tüzet beoltották. Valószínű, hogy roszakaratu gyújtás esete forog fenn, mert a rendőrség a helyszínén tartott nyomozás alkalmával egy csóvaszerű papircsomót talált.

(Váltóhamisítók.) Nem régiben közöltük, hogy az újhelyi takarékpénztárba egy fiatal imregi paraszt 150 fcsos hamis váltót nyújtott be leszámítolást véget. A hamisnak ismert váltót akkor ott visszatartották, a beenyújtó azonban ép irhával elmenekült. E napokban ugyanez az eset ismétlődött az újhelyi polgári takarékpénztárban, azzal a különbséggel, hogy a szintén egy imregi atyafi részéről beadott 300 fcsos váltó értékét, melyen Weinberger Dávid becsüendő firma szerepelt, kifizették. A kifizetés után néhány nappal jöttek nyomára, hogy a váltón levő aláírások hamisak. Az ügyet a csendőrség adták, a melynek sikerült a hamisítót Zubály és Petró imregi földművesek személyében kipuhatolni, kiknek birtokában még több hamis váltót találtak. Átadták őket a vizsgálóbírósnak.

(A Zemplén fekete táblája.) A folyó évre előirányozott utcarendezések és csatornázások immár befejezéshez közelednek. Mikor még javában folyt a munkálat, erről a helyről hívtuk fel az elüjáróság figyelmét arra a hallatlanul botrányos állapotra, mely a róm. kat. plébánia templom előtt és a Széchenyi-téri park nyugati oldalán vonuló utca-részen undok módon mutogatja a város szennyét. Az udvarokból kiömlő mosadék, szappanlé, masféle szennyvizek allandó patakzása teszi az említett helyeket büzhodtté és olyan rondává, hogy ezért bizony idegen előtt az újhelyi polgár szégyenkezve pirulhat. Ezuttal, a főszolgabíró ur erélyéhez apellálunk és reméljük, hogy ismételt felszólalásunknak kellő fogantját mihamar meghozza.

(Gazdasági állapotok a Krajnyán.) A szinai járás beszédkéi bércek alatt fekvő községeiben is — írja levelezőnk — már ma-holnap befejezik az aratást. Most a zabot aratják. A rozs és az árpa már be van takarítva. Egyes gazdák próbá-csépéseket tettek s így most már biztosan megmondhatjuk, minő a krajnyai termés, örvendhetnek-e a krajnyai gazdák? Ami a magtermést illeti, az általában jó középnek mondható, csak a krumpli, paszuly, tengeri fog nem éppen rosz, de gyenge hozamot adni. Népünknek egyik fő élelmi cikke, a káposzta, szintén szép. A takarmány, úgy a természetes, mint mesterséges, igen szép idő mellett lévén betakarítva, úgy minőségére, mint mennyiségére a gazdák várakozását kielégítette. Istennek legyen hála, tehát a folyó év a krajnyai gazdákra nézve még a jobb évek közé tartoznék, csak az a nagy baj, hogy a marhának nincsen ára, pedig a mi szegénységünk csakis a marhából pénzel. — Ha a Galicziába való marhakivitel nem volna tiltva, akkor sokkal jobban értékesíthetnők marháinkat, mert nálunk csakis lengyel vevőkre lehet számítani. Fel sem foghatjuk, hogy mért van meg még a határzár? Hiszen sem vármegyénkben, sem a szomszéd Ung-ban, sem a szomszéd Galicziában nincsen ragadós marha-betegség? Eppen azért egész bizalommal és teljes tisztelettel kérjük az illetékes tényezőket, különösen pedig a vármegyei gazdasági egyesületnek nemes buzgalmú, a gazdák érdekét szívén viselő elnökét, *Andrássy* Sándor gróf, úgyszintén szeretve tisztelt és nagyrabecsült főispánunk, *Molnár* István öméltségeiket, akik tudják szegény népünk helyzetét, s akik egy szavukkal segíthetnek a mi nagy bajunkon, kegyeskedjenek odahatni, hogy a Galicziába való marhakiviteli határzár feloldassék, s így mód adassék nekünk, szegény krajnyai gazdáknak, arra, hogy marháinkat minél jobban értékesíthessük! Szükség van erre azért is, mert népünk allami s egyéb adóját most már csakis a marha eladásából fedezheti, mert Amerikából már nem jön úgy a kincs, mint jött

az előbbeni években. Kérve-kérjük öméltségeiket segítsenek rajtunk, szegény krajnyai gazdákon! . . . . .

(A szarvasok már bögnek) a beszédkéi ös-erdőkben — ezt üzeni egy krajnyai jáger az újhelyi Nimródoknak. Öröm hallgatni őket, ugymond, de hát még nagyobb öröm lenne egy erős 18-ast, vagy 20-ast leteríteni. Azt hisszük, hogy ez idén sok szép példány kerül terítékre. A vadászati évad legszebb része most kezdődik a Krajnyán. Van is mire vadászni! Van bővea őz, szarvas, vaddisznó! És mert az idén az erdőkben és a cserjésekben sok vad gyümölcs (alma, körte) és sokogyoró található, a medvék is itt ütötték fel tanyájukat. Talán egész felső Magyarországnak összes medvéi itt a Krajnyán adtak egymásnak randevút! Minden cserjés hajtásban 3—4 mackó várja a medvetalp-kocsnyára vágyakozó gurman Nimródot s a medvebőrre előre nagyokat hörpintő öblös torkú vadászokat. A Krajnyán, mint tudjuk, több nagyszabású vadászatra készülnek. Így *Orosz-Patak*-ra a mindig ifjú kedélyű és szíves házigazda, *Dessewffy* Dénes nagybirtokos hívott meg nagyobb úri vadászársaságot. — *Ulics-on* is készül egy grand vadászat. A *szinai vadász társaság* is nagyban készül medve-vadászatra rendezni, hogy alföldi, különösen újhelyi Nimród-barátaink egy pár napon át itt a Krajnyán tanulhassák meg, hogyan kell a medvét zikher — elhibázni. Krajnyánkon a Nimródok jelszava most: *Éljen a medve!* . . . amíg a puska csöve elé kerül s ha aztán el nem találtuk, *leben und leben lassen*, de ha fekszik, akkor is megmarad a jelszó: *Éljen a következő medve!* A bécsi arzenálban nincs oly sürgés-forgás most mint itt a Krajnyán. . . . .

(A közegészség) itt a Krajnyán, írja levelezőnk, Istennek hála, azt lehet mondani: kitünő. Leszámítva az egy-két községben sporadikusan mutatkozó himlőt, az egész szinai járásban még közönséges mindennapos betegség sincsen. Bizonyosság ez arról, hogy az illetékes hatóság közegek mindent megtesznek, hogy rend és tisztaság legyen s népünk is belátta már, hogy legdrágább kincsünknek, az egészségnek, éltető kelléke a tisztaság. A statisztikai kimutatás is a kitünő egészség mellett tanuskodik, mert miként utána kérdőzösködve megtudtuk, az egész járásban a születések száma igen nagy, a halalozások száma csekély, némely községben alig volt 1—2, úgy hogy egy jóhómorú falusi papunk azt mondotta: nálunk az emberek, hála Istennek mind egészségesek, meghalni eszéágában sincs senkinek, én már el is felejtettem temetni! Adja Isten, hogy szegény Krajnyánk mindig legalább jó közegészséggel dicsekedhessék. r. l.

(A nagyváradi m. kir. bábaképző) az 1894/95 évi téli tanfolyamra a beiratások f. é. október hó 1—10-ig tartanak. Folvétel végett szukséges okmányok: honossági s keresztlevél, valamint erkölcsi s orvosi bizonyítvány. — Kelt Nagyváradon 1894. szept. 10-én *Konrad. Márk* dr.

(Honosítás.) A belügyi kir. minister *Fankivics* Alajos szerencsi lakost a magyar állampolgárai közé felvévén, részére a honosító okiratot leküldötte.

(Engedelem gyűjtésre) *Szedliszke* gk. hitközségének megengedte a belügyi kir. minister, hogy templomépítés céljára az egész ország területén három hónapon át könyörületos adományokat gyűjthessen.

(Cognackereskedők és Cognackedvelőknek fontos!) Fel lettünk kérve annak közlésére, hogy csakis azon Tokaji cognac, — valódi, a mely 1) „Tokajban” készül 2) a címke, kupak és dugók az „első tokaji cognacgyár” jegyzett védjeggyel ellátva — „Tokaj város címerével” van ellátva 3) a mely az „első Tokaji Cognacgyár” készítménye és a magas m. kir. kereskedelmiügyi ministerium ellenőrzése alatt áll, és mely a Párizs, Bordeaux, Nizza, Hága, Brüssel, London, Berlin és Chikagói kiállításokon az aranyéremt nyerte el az 1894. évi kiállításon Bécsben pedig *disszoklevéllel* lett kitüntetve. Ezen vállalatnak jegye az áru kitünő minőségénél fogva az egész continens ismeretes levén, a t. közönség legnagyobb kedveltségének örvend és így nagyon természetos. akadtak olyanok, a kik az „Első Tokaji cognacgyár” nevét és címét ügyesen imitálták, a miért is cognacvételnél ügyelni kell először a teljes címre „Első Tokaji Cognacgyár Tokajban”, 4) Tokaj város címére, nehogy kitünő tokaji cognac helyett vajmi teljesen értéktelen imitációt kapjanak.

Uti emlékek c. tárcánk folytatása, egyéb közledeink sokasága miatt, jövő számunkra maradt.

(Időjósolat szept. 16-ára.) Száraz, hűvös!

Irodalom.

Meghürcölt nemzeti beesületünk elannyira ki van szolgáltatva az ellenünk oláh részről szört rágalomnak, hogy ma-holnap veszendőbe talál menni az a nagyértékű jóindulat, amellyel hazánk eddigelé a külföld népei részéről találkozott. A Pesti Napló tárcarovatának rendes dolgozóitársaiul megnyerte a francia irodalom legjelesebb mestereit. Camille Flammarion, a hírneves csillagász, Francisque Sarcey, a mikritikusok fejedelme, Doumic, a jeles műtörténész, Müntz, a renaissance tudós bűvára, Reclus, a kiváló geográfus, havonkint egy-egy tárcával fogják megörvendeztetni a Pesti Napló kö-

közönségét. Ezenkívül havonként egy-egy tárcacikket közöl a Pesti Napló a következő hírneves íróktól, úgy mint: Emile Zola, Bnatole Fance Armand Sylvestre, Francois Coppée, Alphonse Daudet, Catolle Mendés, Jules Lemaitre, Marcel Prévost és Paul Bourget, akik mindanyian szerződészerűen kötelezték magukat arra, hogy a Pesti Napló számára rendszeresen fognak beküldeni eredeti dolgozatokat. A Pesti Napló továbbá magához váltotta kizárólagos fordítási jogát mindama regényeknek, melyeket Alphonse Daudet és Georges Ohnet, a francia elbeszélő irodalom e hírneves mesterei, a legközelebbi öt esztendőben írni fognak s már ez évben fogja közölni Daudet egy remek regényét, a melynek tárgyát a költő a saját ifjúkorából merítette, valamint Ohnetnek most munkában levő, „Regi harag» című szenzációs regényét. A Pesti Napló nagy áldozatok árán elért azt, hogy a világlapokkal egy sorban áll, s a magyar közönségé az érdem, hogy támogatásával ezt lehetővé tette.

(Az egyházközpontok kérdése) s az azok nyomán támadt országos mozgalom valódi próbaköve lettek a napisajtó elvűségének. Különösen a fővárosi sajtó volt erős kísértésnek kitéve és egyes pártok és szövetségek részéről óriási összegeket áldoztak, hogy egyes lapokat eredeti irányukból eltérítsenek. Az elveknél e csereberéből előnyösen válik ki régi, jó hírnevek megfelelően, hazánk legnagyobb lapja az „Egyetértés», mely elismerésre méltó önzetlenséggel, fáradhatlan buzgalommal s a legnagyobb eréllyel küzdött és küzd az egyházközpontok kérdések liberális szellemben való megoldása érdekében. Küzd azért, mert ezek az elvek a függetlenségi és 48-as párt egyik főprogramját képezik s az Egyetértés nemcsak vállalja, hanem mindenkör tényleg követi is ezeket az elveket, melyeknek hamisítását nem tűri. Ha nem így tenné, nem is volna méltó arra, hogy tovább is az ország legelső lapjának tekintessék. Erre a címre az Egyetértés különben is rászolgál, nemcsak tartalmának gazdasága és változatossága, hanem annak föltétlen megbízhatósága s ama valódi hazafias szellem által is, amely országosan népszerű, magvas vezércikkeit átlengeti, melyekről köztudomású, hogy Magyarország legelső publicistáinak és politikusainak tollából kerülnek ki. Közéledvén az előfizetési időszak, nem mulaszthatjuk el, a közönség figyelmét az Egyetértés elvűsítésére, hazafias magatartására felhívni, azzal a megjegyzéssel, hogy az Egyetértés kiadóhivatala készséggel küld kívánatra mutatószámokat, melyekből meg lehet győződni a magyar világlapnak valóban mindent felölölő előkelő színvonalon álló tartalmáról. Hogy erről némi fogalmat nyujtsunk, csak azt említhetjük fel, hogy az Egyetértés állandó rovatai a megszokott politikai és napi híreken kívül felölelik a nyilvános élet minden kérdését. A szórakoztató olvasmányra különös súlyt helyez az Egyetértés és változatos tárcarovatában és bő regényközleményeiben annyi olvasni valót nyujt, mint egyetlen más lap sem, mert ez csak az Egyetértés óriási terjedelme mellett lehetséges. Érdeklődők kedvéért még azt is megjegyezzük, hogy az Egyetértés előfizetési ára 5 frt.

Zemplén-vármegye Monographiája.

Szirmay és egyéb kútfők nyomán szerkesztett két kötetes munka.

Irtá: **Kapás Lajos Aurél.**

I. Kötet.

Bevezető fejezet.

„Igazat nem hamisítottam,
hamisat nem igazítottam.”

Tinódi.

(Folytatás.)

Ez vallásos hiedelem a természeti erőket is isteníti, azért is természeti vallásnak szokták mondani.

És őseink, a régi magyarok vallása is természeti vallás volt. A természeti vallás sajátossága volt, hogy több istent ismert. Ez megmagyarázható és könnyen érthető abból is, amit már fennebb bővebben elmondottunk, mi következetesebb tehát, mint azon állítás, hogy őseink több istent tiszteltek.

Talán nem ismeretlen dolgot mondunk, ha azt állítjuk, hogy minden népek vagy nemzetek — ép úgy, mint minden egyednek — alakulása első momentumától nemcsak a külső világról, annak miként való állásáról kezdődik az ismerete megalakulni, hanem arról is, ami az emberben történik, tehát az emberi szív és elme óhajáról, vágyáról, sejtelméről. Szóval: nemcsak azt kezdi tudni egy nemzet, hogy ő van, hanem azt is, hogy a nemzet egységét alkotó elemeknek van bizonyos eszméjük, amelyek összepontosítva egy bizonyos — az emberen felül álló — ténynyé lesznek. E tényt sokszor tényeket, tettekkel ruházzák fel s létrejön a mythologia, a hitregetan.

Az ősmagyaroknak volt hite; ha hite volt: kellett képzetének és fogalmának is lenni e hit tárgyairól. Volt is, ez bizonyos. Hiszen máig reánk maradt e mythológiából egy-két kifejezés, amely a legnyomósabb bizonyítéka annak, hogy milyen volt őseink hite. Az egész mythologia, fájdalom, nem maradt reánk. Mi nem dicsekedhetünk, mint a finnek, Kalevala-val amelyből mint ő náluk, az egész mythológiát megismerhetnénk. Pedig milyen világosságot vetne ez a hitregetan ismerete egyszerre az ősmagyar társadalmi életre! Milyen nyomos argumentumot kovácsolhatnánk ebből azon támadások ellen, amely támadásoknak — a társadalmi életet és műveltséget illetőleg — az ősmagyarok kitéve voltak!

A mi egyes kifejezés reánk maradt, az annál nagyobb becsü.

Ma már kétségen felül áll, hogy az ősmagyarok hite pogány-hit vala. A tálto (tátos), manó, tündér, iz szók bizonyítéka ennek, de egyuttal annak is, hogy az ősmagyarok hite nem egyisteniség. Bálványai is voltak ama pogány hitnek, jóllehet a magyar régészet egyetlenegy sem mutathat fel; de voltak kétségtelenné teszi az egyház szók. A pogány magyarok tiszteletök tárgyait nemcsak berkekben, szabad ég alatt, hanem

házakban is őrizték, mert egyházaik azaz szent-házaik valának¹²⁵⁾ Áldozataikat kutaknál, forrásoknál, fákna, köveknél is bemutatatták¹²⁶⁾ A pogány istentisztelet egyes szavai maig ismeretesek és közhasználatuk; ilyenek áldani, áldozni, áldomás, bűjt, bűjtölni.

Mindezen szók és kifejezések nemcsak megmagyarázhatók, hanem egyuttal még is fejthetők; new ugyan magából e szókból és kifejezésekből, hanem azon nyelvekből, a melyek a magyarral rokonok, A rokonság mellett azonban megkívánatik még az is, hogy akkor, amikor a magyar nemzet származási idejét élte: akkor a vele rokon s mellette lakó nép vallásos hagyományait vizsgáljuk.

És ezt a vogul és osztják és az ezekkel rokon népek hite és az ő nyelvük bizonyítja.

Ők voltak a szomszédai az ősmagyaroknak akkoron s a nyelvük is rokon: nézzük, vajon találunk-e bizonyítót?

A voguloknál Tarom az eget vagy mennyet, az időt meg az időjárást s végre megszemélyesítve az istent jelenti; ilyenkor jelzője is van: numi = a felső. Az osztjákoknál Torem az isten és Turum az ég, időjárás.

A magyar Terem szó megfelel a vogul és osztják tarom, torem-nek, ámbár jelentése annyiban különbözik, hogy a vogulban tar-et teszi azt, amit a magyar terem-t. Ámde ebből láthatjuk, hogy a tő tar, ter s tarom, terem, terem az m által képzett szók. Vogulban terem-l = magyar terem; tar et terem-l. A terem-l tehát azt teszi, mit a vogul Tarom, akiről azt mondják: tarom ma tareretü vagyis magyarul: a tarom (isten) a földet teremtette. A magyar terem nek származéka természet. A terem, természet, terem-l szókban első maradványát találjuk meg a régi magyar mythológiának.¹²⁷⁾

Az osztják ekekebe a torem-et így szólítják meg: Num Torem aze, num Jelem jig A jelem tehát ugyanaz, a mi a torem; vagyis magyarul isten. A halotti beszéd nem egy kitétele is világos leszen ebből.

(Folytatjuk.)

¹²⁵⁾ Sz. László törvénye a bizonyosság erre. Ebben — De ritu gentium — olvassuk: Quicumque ritu gentium iuxta puteos sacrificaverit, vel ad arbores et ad fontes et lapides oblationes obtulerit, reatum suum bove luet Decret. I. 22.

¹²⁷⁾ Hunfalvy P. id. munk. 240. lap.

CSARNOK.

Erdélyi János emlékezete.*)

(Az Erdélyi-önképzőtársulatnak Erdélyi-emléknapján szavalta: a szerző.)

Emlékezt, te mult idők varázsa,
Jövel, jövel hozzánk e nagy napon,
Hogy a léleknek ihletett szavára
Dicsének zengjen minden ajakon;
Dicséneke egy hálás nemzedéknek,
A mely szeretve őri nagyjait
Habár azok a pusztá sirba tértek
S „áldást” kiált a nyugvó nagyra” itt!

Maradjatok ti pusztá, földi vágyak!
Szentelt a hely, hol ünnepeljük őt.
Körülbegve néma, siri árnyak...
Érezzük őt: a messze ment dicsőt:
Érezzük őt e szent falak között, hol
Szellemsugárit szórta szerte szét,
Hová a zordon, siri éjszakából,
Elküldi hozzánk néma szellemét.

Érezzük őt, ki mint a nap, ragyogva
Fényes sugárral vonta be egünk,
Fényes sugárt lövelve mindazokra,
A kik szerették drága nemzetünk.
Oh, mert szabadság volt a szive lelke:
„Támaszd fel Isten a magyar hazát!”
Hogy az ragyogva ujult fényre kelve:
„Dallal” köszöntse „Kárpát bércfalát!”

Költő vala, az élet fáklafénye,
Dalolt epedve, kis pacsirtaként;
Gyötrő sziveben forró lázzal égve,
Kereste hón a „hírt”, a „dalt”, a „fényt”.
Az eszme-kaosz tisztá volt előtte;
Mindent kimondott nyiltan ajaka...
A költő s bölcsész volt együve növe:
Petőfi, Szekszpir, Hégel — ő vala!

Eszményekért rajongott életében,
Az ideált kereste szüntelen.
Elmélyedvén „a kezdeten — a végen”
S a gyarló hitvány „földi életen”.

* N.-Kaposon, Ung-vármegyében, néh. Erdélyi János szülőhelyén, az ő tiszteletére a kegyetes emlékkönnepet ünnek. A tudós tanár, az irodalmi nagyíró kritikus, költő, bölcsész és jeles esztetikus tiszteletére a n.-kaposi ev. ref. templom falába illesztett márvány-emléktáblát ma d. e. leplezik le teljes ünnepeiséggel. — Szinnay Gerzson, a s.-pataki főiskolánál Erdélyi Jánosnak nem méltatlan utóda, mond emlékbeszédet, — Lóvay József, mint a m. tud. akadémia és a Kisfaludy társaság képviselője alkalmi ódáját szavalja. A s.-pataki főiskola énekkara az ünnepeiség emelésénél szintén közreműködik. — A „Zemplén” ugyis, mint irodalmi lap ebből a kegyetes alkalomból áldoz Erdélyi János emlékének az itt közölt ódával. Szek.

*) Minden idéző jel közé tett kifejezés az Erdélyi. Z. A.

Harcolt azért, mi szép, mi jó s igazság:
Ez volt örökké célja, jelszava...
Apoll' babérját nem hiába adták:
Az ő neve eszményiség vala.

Dalolt — s im egyszer bura vált a dallam;
Zokogva sirta énekét a lant,
Csak önmagának, bús szívének halkan,
Hogy senki meg ne értse ott — alant!
Hogy önszívének összes szenvedését
Soha ne sejtse „a csalárd világ”:
„Sirtva sirta” élte lelke fényét:
„A nőt, a dalt”: a hű Kornéliát!

A szive Horeb égő csipkebokra,
A mely lobog, de soha el nem ég.
A lelke Neptun élő muzsa-szobra
Sirtva nézve alvó tengerét.
Sirtva nézte tespedő hazáját:
„A régi fényből im csak egy darab”!
S a régi fénytől elvakulva látják,
Hogy az szabad — „habár a régi rab”!

Nagy volt, miként a bércek óriása,
S erős, miként a büszke szikla-szál.
A mely a romboló vihart kiállva,
A vész dühével bátran sikra száll.
Nagygyá tevő, „a hárfá hang”: az ének.
S olyan erőssé a honszerelmi láng,
Hogy bárha mulnak század-ezred évek:
Tisztelni fogja az egész világ!

Zombori Andor.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

„The Gresham» életbiztosító társaság Londonban. E társulat 45. évi jelentése, mely az 1893. december 31-én befejezett üzletéről szól és a részvényesek 1894. évi június 7-én tartott rendes közgyűlése elé terjesztett, rendelkezésünkre állván, következő főpontjait közöljük. Az 1893-ik évben a társasághoz 10.922 — egész életre és vegyes biztosításra szóló — ajánlat nyújtott be és 9633 kötvény 73.023,675 korona tőkeösszege lett kiállítva. A díjbevételek, levonva a visszbiztosításért fizetett összeget, 18.725,477 korona 60 fillérre rugtak, mely összegben a korona 2.709,990,21 fillért tevő első évi díjak befoglaltatnak. A kamatszámra mérlege a lefolyt üzleti évben korona 5.216,671,15 fillért tett ki, és a társaság jövedelmét a díjbevételekkel együtt 23.942,148 korona 75 fillérre emelte. A társaság az elmúlt évben korona 8.952,871,04 fillért utalványozott oly követelések alapján, melyek életbiztosítási kötvényekből eredtek. Lejárt kihazasítási és vegyes biztosításokra korona 1.881,966,46 fillért, visszvásárlásokra korona 1.300,593,85 fillért fizetett ki a társaság az elmúlt évben. A biztosítási és járadék-alapok a lefolyt üzleti évben korona 6.251,534,79 fillérrel gyarapodtak. Az aktívák főösszege 1893. december 31-én korona 131.435,657,19 fillérre rugtak. Tőkebefektetések: korona 49.425,52 fillér angol állami papirokban, korona 401,616,77 fillér indiai és gyarmati kormányok értékeiben, korona 25.428.802,40 fillér idegen államok értékpapirjaiban, korona 1.211,343,33 fillér vasuti részvények elsőbbségek és garantáltak, korona 60.429,471,14 fillér vasuti és egyéb kölcsönkötvényekben, korona 17.642,371,15 fillér a társaság ingatlanjaiban (ezek között vannak a társaság budapesti és bécsi háza), korona 5.141,681,04 fillér jelzálogokban és korona 21.130,945,84 fillér különböző értékekben. Ezen Magyarországon 31 év óta működő előkelő biztosító társaság oly tekintélyes vagyonnal bír Magyarországon, hogy az legmesszemenőbb igényeknek is megfelel és így teljes bizalmat érdemel.

Vármegyei Hivatalos Rész.

1526. sz. T. Zemplén-vármegye alispánjától.

Tekintetes Főszolgabíró ur!

Tudomás és közhírrététel végett értesitem tekintetes főszolgabíró urat, hogy Seps-Szent-György r. t. városnak folyó évi május hó 5-én tartott városi képviselő testületi közgyűlésben 1031 sz. a megállapított szabályrendeletét, mely által a házaló kereskedés a nevezett város területén, a fenálló házalási szabályok 17. § ban s az ezen §-t kiegészítő későbbi rendeletekben bizonyos vidékek lakóinak biztosított jogok épségben tartásánál tiltatott, a nm. kereskedelemügyi m. kir. ministerium f. évi 51568. szám alatt kelt intézkedésével jóváhagyott.

S.-A.-Ujhely, 1894. augusztus 15-én.

Matolai Etele, alispán.

17199. sz. Zemplén-vármegye alispánjától.

A 10 járási főszolgabíróknak.

A T. vármegye közigazgatási bizottsága által a f. évi szeptember hó 10-én tartott ülésében tárgyal 1895/6. évekre szóló közuti költségelirányzat 6°/-os utadóval, 3 frt igaz és 1 ft 50 kr.

kézi minimálisa kötelezettséggel megállapítván: e költségvetés az 1890. évi I. t. c. 22. §-ának II-ik bekezdésében foglalt rendelkezéshez képest a mai alírott naptól kezdve 15 napi közszemlére a vármegye irattárában kitétetett.

Felhívom a tekintetes főszolgabíró, hogy a kitévelt a legtagasabb körben azzal hirdesse ki, hogy a 15 napi kitével folyó hó 25-én fog lejárni.

S.-A.-Ujhely, 1894. szeptember 11-én.
alispán helyett:
Dókus Gyula, főjegyző.

794/IV. 894. A s.-a.-ujhelyi j. főszolgabírójától.
Körözüvény.

Pusztai János szürnyegi lakostól f. év szeptember 5-én saját kertjéből két lova és egy csikója ellopott.

Az ellopott lovak leírása:
egy 6 éves, piros szőrű, kanca lova, fehér csillaggal homlokán, jegytelen, — s ennek egy négy hónapos piros szőrű, csodór csikója;
egy 6 éves, barna pej, kanca, jegytelen lova körözöttik.

S.-A.-Ujhely, 1894. szeptember 8.
Barthos, főszolgabíró.

A Felvidéki Magyar Közm. Egyesületől Nyitra.

Nagyságos Alispán Ur!

Egyesületünk elhatározta, hogy a Felvidéki Magyar Közmiv. Egyesület naptára az 1895.

évre cím alatt egy naptárt ad ki, mely a rendes naptári részen, közhasznú tudnivalókon, vásárok jegyzékén kívül 6-7 iven, előkelő írók tollából a Felvidékre vonatkozó közállapotainkat, a nemzetiségi igazgatást, egyesületünk feladatait és szervezetét népszerűen ismertető cikkeket is fog tartalmazni.

A fűzött és csinosan kiállított naptár ára példányonként 30 kr.

Célja e vállalatnak az lesz, hogy a magyar nagyközönség figyelmét és áldozatkészségét a Felvidék és egyesületünk javára felkeltse, másfelől, hogy egyesületünknek némi jövedelmi forrásul szolgáljon

Nyitra, 1894. évi június hó 16-án.

Kiváló tisztelettel és hazafiai üdvözléssel:
Craus István, Kostenszky Géza dr.
ügyvivő alelnök. egyl. titkár.

A szerkesztő postája.

Lukács Pál urat, lapunk munkatársát, tisztelettel kérjük, hogy jelenlegi holtartózkodását velünk tudatni sziveskedjék.

R. A. Ön költőnek nevezi magát előttünk. Aranyal szölv, csakugyan: smily bitang ez a név!

S. K. Az előttünk megnevezett bluet-eket alkalmasnak találjuk arra, hogy mint műkedvelők előadják.

M. T. urnak — Bpest. Jövő 1895. évre szóló naptárunk a Zemplén betűszedő népe serényen dolgozik. November 1-re kész is lesz. A megrendelt példányokat utnak indítja majd a kiadó.

Pdg. Válogatunk belőlük. A jubiláris számba várjuk. B. E. urnak — N.-Polena. Levelét küldöttünk.

Az ujhelyi esodabogarak második gyűjteménye már tollhegyre van szedve. Amint lapunk térvizonyai engedni fogják, közre bocsátjuk.

Sátoralja-Ujhelyi piac. 1894. szept. 14.

	I. o.		II. o.	
	ft	kr	ft	kr
16 gr. zsemlye	—	2	—	—
klgrammonkint	—	—	5 50	—
Abajdóc-kenyér	—	7	—	—
Rozs-kenyér	—	8	—	—
Marhahús	—	52	48	—
Borjúhús	—	56	—	—
Báránhús	—	40	—	—
Sertésbús	—	52	56	—
Szalonna	—	60	—	—
Pátens gyertya	—	56	—	—
Öntött gyertya	—	52	—	—
Szappan	—	28	—	—
Egy tojás	—	2	—	—
» kiló mák	—	40	36	—
» vaj	—	90	80	—
Sertészsír	—	70	64	—
Liszt 100 kiló	13	20	—	—
» 1	—	15	—	—
Borsó 100 kiló	18	16	—	—
» 1	—	20	18	—
Lencse 100 »	12	—	—	—
» 1	—	14	—	—
Paszuly 100 »	—	—	5 50	—
» 1 »	—	—	7	—
Aszaltszilva 100 l.	—	—	14	12
» 1 »	—	—	—	—
Örlött dara 100 »	—	—	18	14
» 1 »	—	—	—	—
Tatárka 100 liter	—	—	20	16
» 1 »	—	—	1 90	1 80
Burgonya 100 liter	—	—	—	—
Életneműek:	—	—	—	—
Buza 1 mmáza	—	—	5 70	5 60
Kétszeres 1 mm.	—	—	—	—
Rozs 1 mmáza	—	—	4 40	4 30
Malátáarpa 1 mm.	—	—	—	—
Árpa 1 mm.	—	—	5 80	5 50
Zab 1 mm.	—	—	4 80	4 70
Kása 1 mm.	—	—	9	—
Kukoricza 1 mm.	—	—	6	5 80
Spiritusz 1 liter	—	—	1	—
» á 100 Tralles	—	—	90	70

Felölös szerkesztő:
DONGÓ GY. GÉZA.
Kiadó-tulajdonos: Éhler Gyula.

H I R D E T É S E K.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy S.-A.-Ujhelyben letelepedtem s kizárólag

zongora hangolással és javítással

foglalkozom, ezen a téren több évi tapasztalatom folytán a legnagyobb tökélyre vittem s szakképzettségemről bárkinek számtalan s kitűnő előismerő bizonyítványokkal szolgálhatok.

Előjegyzéseket szíveségből **Lövy Adolf** zeneműkereskedő ur is elvállal.

Tisztelettel kérem a n. é. közönséget szükség esetén hozzáfordulni, ki minden tekintetben szívesen ad felvilágosítást.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve maradtam tisztelettel

PALÁNYI JÓZSEF.

1940. kb. sz. Zemplén-vármegye alispánjától.

A nmélt, kereskedelemügyi minister a m. kir. államvasutak igazgatóságának f. évi 102.762. sz. alatt kelt felterjesztésére a *vidrányi vasuti állomásra létesítendő rakodó* céljaira Vidrány község határában szükségelt földterület megszerzése végett kisajátítási eljárását f. évi 59096/III. 94. sz. alatt kelt intézvénnyel elrendeli.

Hirdetmény.

Az ezen intézvénnyel elrendelt kisajátítási eljárás foganatosítására az 1881. évi XL. t. cz. 33. §-a értelmében Horváth József tb. főjegyző elnöklete alatt Hönisch Dezső kir. főmérnök. Harszthy Miklós járási főszolgabíró, Staut József bizottsági tag és Pihoda Etele aljegyző, mint küldöttségi jegyzőből alkotott bizottság kiküldetik s a küldöttségi eljárás határidejéül f. évi szeptember hó 19-ik (tizenkilencedik) napjának d. u. 2 órájára Vidrány község házához és onnan a helyszínére kitézetik.

Miről Vidrány község előjárósága a terv közlése mellett azon meghagyással értesítették, hogy a tervrajzot és összeírását a község házában 15 napi közszemlére tegye ki és arról az érdekeltek a helyi szokáshoz képest a törvény 34-ik §-a értelmében értesítse s az azok megtörténtét igazoló adatokat a küldöttségnek a tárgyaláskor a tervezetekkel együtt mutassa be.

Ezen hirdetmény a „Budapesti Közlöny”-be egyiben s a vármegyei hivatalos lapjában három ízben közétetik és a m. kir. állam vasutak igazgatóságának és kiskoru Ehrenheim Schytra Ferdinánd és Ehrenheim Schytra Mária telekkönyvi birtokosok gyámjának a járás főszolgabírójára utján kézbesítettnei rendeltetik.

S.-A.-Ujhely 1894 évi Szeptember hó 1-én
Matolai Etele, alispán.

mint a közg. bizott. h. elnöke

7640. 1894. polg. szám.

Hirdetmény.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a kelecenyi köztemető kibővítéséhez szükséges s a kelecenyi 19. számú telekjegyzőkönyvben 13. hr. szám a. ingatlanból 400 □ öl terület kisajátítása iránt a kártalanítási eljárás megindított, s annak megkezdésére határ napul 1894 évi október 11-ik napjának d. e. 9 órája Keleceny község házához kitézetik.

Felhivatnak tehát mindazok, kik a kártalanítási eljárás folyamán igényt tamasztanak, ebbeli igényeiket fenti határnapig jelentsék be, minthogy különben a kártalanítás fölött azok tekintetbe vétele nélkül fog érdemleges határozat hozatni.

Kelt S.-A.-Ujhelyben. a kir. törvényszéknek 1894. évi augusztus 25-én tartott üléséből.

Képes Gyula, Kádas Andor,
elnök. 1—3 jegyző.

Hirdetés.

A megyei közkórház 1895-ik évi tüzifa szükségletére zárt ajánlatok **folyó évi október hó 1-ső** napjáig alírott közkórházi gondokhoz benyujtandók

Isépy Miklós.

1559. P. 1894. sz.

Árverési hirdetmény.

Alírott kiküldött végrehajtó az 1881-ik évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a varannói kir. járásbírósg 1416./94.P. sz. végzése által Adriányi és Markó kassai kereskedő cég végrehajtató javára Siegelman Vilmos szacsuri lakos ellen 87 ft 23 kr. tőke, ennek különböző időktől számítandó 6% kamatai és eddig összesen 28 ft 73 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1500 ft-ra becsült ökrök és sertések által álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 1559/p. 94. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Szacsurban alperes lakásán leendő eszközlésére 1894-ik évi szeptember hó 25-ik napjának délután 2 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Varannón, 1894. évi szept. hó 8. napján,
Sztankó László,
kir. bir. végrehajtó.

313., 314. és 317./végr: 94. sz.

Árverési hirdetmény.

Alírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX-ik törvényczikk 102. szakasza értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a homonnai kir. járásbírósg 1894. évi 1922, 2455, 1077, és 145/p. számú végzése következtében Dr. Kelemen Armin és Homicsko Pál ügyvédek által képviselt „Hazai cognac tea, rum bevitteli üzlet”, Klein David, Pankovics Ferenc és Társa, Frölich és Stember bej. cég végrehajtatók javára Szavcsuk József végrehajtást szenvedő ellen 29 ft 40 kr., 30 ft 36 kr., 229 ft 60 kr., és 65 ft 50 kr. s jár. erejéig foganatosított biztosítási és kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 855 ft 30 kr-ra becsült különféle házbutorok, eszközök, könyvek, hegedű stb.-ből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a homonnai kir. járásbírósg 3206, 3364, és 3459/p. 94. számú végzése folytán Homonnán a kaszárnya épületben leendő eszközlésére 1894. szeptember hó 19. napjának d. e. 8 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Homonnán, 1894. évi szeptember hó 8. napján.
Karácsonyi Pál, bir. végrehajtó.

Eladok fajtisza:

1. Plymouth-Rock **csirkéket,**
2. Pekingi **kacsákat,**
3. Emdeni **ludakat,**
4. Poland China **malaczkokat,**
5. Két éves fa **ojtványokat.**

Árak jutányosan, alku szerint.

Molnárné Rác Janka,
S.-Patak.

Hirdetmény.

Gróf **Andrássy Géza** ur parnói uradalminak Vécse gazdaságában (vasuti állomás Tőke-Terebes) folyó hó 20-án részint kiselejtezett, részint számféletti

60 drb. tenén

7 drb. 3 éves üsző

8 drb. ökor

mind nyugati faj, legnagyobb részint berni és simmenthali keresztezésű — nyilvános árverésen fog eladatni.

Az árverés d. e. 10 órakor veszi kezdetét.

Vécse, 1894. szeptember 12.

Az igazgatóság.

Szaktalan és nyomban száradó

Ca 10 Mtr. 1 Ko
1 ft 50 kr.

Csak 1/2 s 1 kilós üvegekben fekete képpel és végjeggyel

Christoph Ferenc SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

Lehetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt használtatásának, mivel a kellemtelen szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestékeknek és az olajtaknak sajátja, elkerültesse. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A palló nedves tárggyal feltörülhet, anélkül hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénylakk,
sárgasbarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olaj festék fűdi be a pallót s egyuttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen betűd minden foltot, korábbi mázolást stb; van azután

tiszta fénylakk (színezetlen)
új pallókra és parketre, mely esupan fényt ad. Különösen parketre s olajfestékekkel mar bemázolt egészen új pallókra való.

Csak fényt ad, ennél fogva nem fűdi el a famustrát.

Postacsomag, körülbelül 35 négyzetmtr. (két közép nagyságu szobára való) 5 ft 90 kr., vagy 9/2 márká.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a cégre s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 250 évre letező gyártmányt sokfelé utánozzák és hamisítják, sokkal reszabb, s gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hokkál forgalomba.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,
Prága, K. Berlin.

Valódi minőségben csakis **Malártsik György** fűszer- és vegyes kereskedésében kapható S.-A.-Ujhelyt.

Felhívás előfizetésre!

PESTI NAPLÓ

naponta kétszer megjelenő politikai napilapra.

A „Pesti Napló” a legértelmesebb és legszebben kiállított napilap és emellett a legolcsóbb is.

Folyó évi október elsejétől kezdve a reggeli és esti lappal együtt — egyszerre küldve — évenként 14 frt-ért fizethetni elő.

A Pesti Napló regénytárcája a legvonzóbb az egész világon, a szerkesztőség magához váltotta öt esztendőre.

Alphonse Daudet és Georges Ohnet

valamennyi megírandó regényeinek kizárólagos fordítási jogát. Így novemberben kezd meg a közlését Georges Ohnet legújabb regényének, melynek címe:

Régi harag.

Októberben közli André Theurier legújabb regényét, melyen a nagy francia elbeszélő most dolgozik és mely a nizzai kozmopolita társasággal foglalkozik. Január folyamán közli Alphonse Daudet-nak épp most készülő regényét, melynek tárgyát a világhírű költő a saját ifjúságából merítette. A Pesti Napló tárca-rovatának rendes dolgozótársai lettek:

Camille Flammarion,
François Coppée,
Jules Lemaitre,
Francisque Sareey,
Armand Sylvestre.

Anatole France,
Emile Zola,
Catulle Mendès,
Marcel Prévost,
Paul Bourget

urakat, a francia irodalom nagynevű jeleseit s ezenfelül a jövőre is felkeresik a Pesti Napló tárca-rovatát kitűnő dolgozataikkal a magyar irodalom legkiválóbb elbeszélői.

A Pesti Napló karácsonyi ajándéka

oly fényes meglepetés lesz, aminőt a világ semmiféle lapja sem nyújt olvasóinak. Csak annyit jelzünk előre, hogy az irodalmi és művészeti remek egész kincsháza fog karácsonyra a Pesti Napló előfizetőinek asztalára kerülni.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Esti és reggeli lap együtt egyszerre küldve vidékre:

Egész évre . . . 14 frt - kr. | Negyed évre . . . 3 frt 50 kr.
Fél évre . . . . 7 frt - kr. | Egy hónapra . . . 1 frt 20 kr.

Naponként kétszer, reggeli és esti kiadás külön-külön a házhoz vagy postán küldve Budapesten és vidéken:

Egész évre . . . 18 frt - kr. | Negyed évre . . . 4 frt 50 kr.
Fél évre . . . . 9 frt - kr. | Egy hónapra . . . 1 frt 60 kr.

A Pesti Napló kiadóhivatala.
Budapest, Ferenciek-tere, Bazárépület.

Különös figyelembe veendő és csakis ezen

Tokaj város

BEJEGYZETT

ellátott

„TOKAJI

tessék kérni,

czimerével

VÉDJEGYGYEL

valódi

COGNAC"-ot

melynek egyedüli gyártója

csakis a Tokajban létező

ELSŐ TOKAJI COGNAC-GYÁR

mely a magas m. kir. kereskedelmi Miniszterium ellenőrzése alatt áll,
mert „Tokaji Cognac” név alatt

nem is Tokajban gyártott értéktelen utánzatok
hozattak forgalomba.

Kapható: Minden nagyobb fűszer- és csemege kereskedésben, gyógyszer-tárakban, továbbá minden jobb vendéglő és kávéházban.

KITÜNTETÉSEINK:

A magas m. kir. Miniszterium gyárunkat állami kedvezményben részesíti,
Arany érmek: Páris, Bordeaux Nizza, Brüssel, Haaga, London.
Berlin és Chicagó kiállításaitól.

Diszoklevél mint legmagasabb elismerés:
A bécsi 1894. évi nemzetközi kiállítástól.

Árverési hirdetmény.

Vagyonbukott Rosenblüth Mózes hagyatéki csődtömegéhez tartozó: lovak, tehének, ökrök, juhok, úgy egyéb gazdasági felszerelések, ezek között egy 10 lóerejű Siegel féle locomobile, cséplőgép és elevátorral s végül igen szép és jó minőségű szalma. Az ideiglenes csődválasztmány-nak 1894. évi szeptember hó 1-én tartott választ-mányi ülésében hozott s a tekintetes s.a.-ujhelyi kir. Törvényszék, mint csődbíróság 9117/1894 sz. végzésével jóváhagyott határozata folytán, Sztá-

rán, 1894. szeptember hó 19-én d. e. 10 órakor kezdődő nyilvános árverésen készpénzért elfog-nak adatni.

Bővebb felvilágosítást alólírott csődtömeg-gondnok ad. Az elárverezendő tárgyak Sztarán megtekinthetők.

A csődtömeghez tartozó életnemüek ajánla-tok mellett adatnak el.

S.-A.-Ujhely, 1894. évi szeptember hó 9-én.

Barna Bertalan,
ügyvéd, csődtömeggondnok.

Szőlőoltványok és Amerikai szőlővesszők eladása!

A 30 holdnál nagyobb területű „Sándor-telep Ujvidéken” f. évi November havában Ripária, Portalis, Solonis és Jacquez ala-nyokra készült.

500.000 darab fás oltványainból a tökéle-tesen összeforrt példányokat, jutányos árak mellett eladásra bocsátja.

Ez idén a legjobb bel- és külföldi bor és csemege-szőllő fajokból 420 fajnál több került oltás alá és alólírott teleptulajdonos kívá-natra bővebb magyarázatokkal ellátott rész-letes árjegyzéket, a t. cz. érdeklődőknek ingyen és bérmentve szívesen átküldi.

A telep zöldoltványokkal is szolgálhat, nem különben, mind oltási célokra, mind pedig iskoláztatásra alkalmas, amerikai alanyok-kal, Ripária Sauvage, Portalis, Solonis és a Rupestris különféle válfajaiból, mind sima, mind pedig gyökeres vesszőkkel nagyobb mennyiségekben, végre a már hordképes oltványokból, az oltógalyak is eladásra ke-rülnek.

Adamovich Sándor
Ujvidéken.

6-10

Faeladási hirdetmény.

A méltóságos kassai püspökség — Zemplén Szentmariai 446 drb. fenálló tölgy és egyéb fából álló 1006 köb-méterre, 2428 frt értékben becsült f. évi erdei favágása — 1894. évi szeptember hó 20-án d. e. 10 órakor a szent-mariai erdészlaknál a felsőbbbségi jóváhagyás fentartása mellett nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek el fog adatni. Árverező köteles a becs-árnak 10%-kát bánatpénzül letenni, a többi feltételek alulírottánál és a szent-mariai erdésznel megtudhatók.

Kassa, 1894. szeptember 5-én.

Stessel Gyula,
a kassai püspökségi javak
felügyelője.

A már évek óta fennálló

Első zemplén-megyei honi butor-csarnok
S.-a.-Ujhelyben, a főtéren
ajánlja 5 teremben nagyszerűen berendezett

BUTORGYÁRI TELEPÉT

hol is minden e szakba vágó asztalos- és kárpitos-butorok valamint fantasie- és diszbutor, szalon, boudoir, ebédlő- és fogadó-termek részére szükséges bútorok barok és rokoko-stylben a legelegánsabb kivitelben jutányos áron kaphatók.

Továbbá van szerencsém a nagyérdemű közönségnek b. tudomására hozni, hogy butort vásárolni szándékozók kényelmére bolthelyiségem emeletén **bútor-minta-terme**ket rendeztem be, hol ugyanis **ebédlő- és háló-szobák** valamint **szalonok** készen és felállítva a csak gondolható legszebb kivitelben láthatók.

Ajánlom továbbá **tükör- és képraktáramat** a bevásárolni szándékozó n. é. közönség becses figyelmébe.

Számos látogatást és pártfogást kérve maradtam
kiváló tisztelettel

WILHELM HENRIK.

ANNE TELLI

a hírneves illuzionista, spiritiszta, magnetizáló és hipnotizáló néhány nap múlva S.-A.-Ujhelybe érkezik, hogy

két nagy diszelőadást

rendezzen.

Részletes programot a falragaszok fognak közzétenni.

Magyar kir. államvasutak.

Hirdetmény.

A helyben székelő S.-A.-Ujhely-munkácsi osztálymérnökség-nél a kezelő díjnoki állás, mellyel 1 frt 50 kr. napidíj jár, betöltendő. Elnyerésre a folyamodványok **f. hó 20-áig** alulírottánl benyújtandók.

Pfeiffer Gyula,
főmérnök.

5-8 Keil Alajos-féle

PADLÓZAT-FÉNYMÁZ

(Glasur)

legkitűnőbb mázó-szer puha padló számára, 1 nagy palack ára 1 frt 35 kr
1 kis palack ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs   **Arany-fénymáz**

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 köcsög ára 60 kr.   képkeretek stb. bearozására. Egy kis palack ára 20 kr.

Mindenkor kapható:

BEHYNA TESTVÉREKNÉL, S.-A.-UJHELY.

Fajtisztaságért jótállással

Kosinszky Viktor tarczali m. kir. vinczellériszkolai igazgatónál

Riparia portalis vesszők kaphatók.

1000 db. I-só osztályu 6 mm. vastag vessző ára	20 frt.
" II-od " 4-6 mm. " " "	14 frt.
" III-ad " 3-4 mm. " " "	8 frt.
" gyökeres vessző ára	40 frt.

Csomagolásért és vasutra feladásért 1000 vessző után 6 frt számíttatik. A megrendelésekhez előlegül az összegnek fele csatolandó.

3-?

Tk. 2785/1894. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A gálszécsi kir. bíróság mint tekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Pereszényi István végrehajtónak Bunyacziczky János végrehajtást szenvedő elleni 13 frt 97 kr. tőkerekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék (a varannói királyi bíróság) területén lévő Varannó községében fekvő a varannói 98. sz. telekjegyzőkönyvben A. I. t. s. 166. hr. és 124. ó. i. sz. a. foglalt 1/4 részben végrehajtást szenvedett Bunyacziczky János. 1/4 részben Schwarz Ignác és 1/4 részben Belyus Józsefné sz. Malarycsik Mária neveiken álló ház és udvarra az árverést 448 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanság az 1894-ik

évi november hó 8-ik napján d. e. 10 órakor Varannó a község bírja házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 44 forint 80 krajczárt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi nov. hó 1-én 3433. sz. a. kelt igazságügy min. rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gálszécsen, a kir. bíróság mint tekkönyvi hatóságnál 1894. évi augusztus hó 27.

Dr. Matolay, kir. aljbíró.

Legbiztosabb óvszer a kolera, hagymáz és egyéb fertőző betegségek ellen!!!

Tökéletes fertőtlenítés! Teljesen szagtalan!

Önműködő tözegszóró-csövek.

Belföldi és külföldi szabadalmak! Szobai árnyékszék mindenféle tetszetős alakban. Árnyékszékberendezések, korházak, laktan-nyak isko'ák, iparvállalatok szállodák stb. részére.

Fertőtlenítő tözegpor! Tözegpor! Minőségesség!

Különlegesség.

emberi és városi hulladékok ipari- és gazdasági értékesítése. Várostervezési és elvezetési vállalatok szervezése Mürtágyagyártás Részletes tervekkel, költségvetésekkel eredeti bizonyítványokkal szivesen szolgál az igazgatóság.

Az orsr. közegészségügyi tanács által többszörösen ajánlva.

Főraktár: Budapest, 1894. augusztus 1-től saját házban VI., Váci-körút 57^a sz.

KÜHNE EDE

gazdasági gépgyár Mosonban, (alakult 1856-ban)

ajánlja általában kedvelt, egyszerűségében felülmulhatlan s több mint 14.000 példányban elterjedt

HUNGARIA DRILL és JUBILEUM DRILL

sorvetőgépeit leszállított áron.

Hegyes, hullámos területre „MOSONI DRILL” legújabb, legegyszerűbb sorvetőt.

Sack-féle ekék, két és többvasú ekék. Laacke-féle szántóföldboronák 12-féle nagyságban.

Laacke-féle kedvelt rétboronák. Rosták. Konkolyozók. Kitűnő szelelő magtár-rosta (33 frt), meglepő munkaképesség.

VENTZKY-féle FÜLLESZTŐK.

Szecska- és repavágók stb.

Árjegyzékek bérmentve.

Főraktár: BUDAPEST, 1894. augusztus 1-től saját ház VI., Váci-körút 57^a

1619. szám. 1894.

Árverési hirdetmény.

Alólikt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a varannói kir. járásbírószék 436. számú végzése által Widder Testvérek budapesti cég végrehajtató javára Siegelman Vilmos szacsuri lakos ellen 500 ft. tőke, ennek 1894. évi január hó 28. napjától számítható 6% kamatai és eddig összesen 39 frt 58 kr. perkoltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 2000 frtra becsült ökrök és juhokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az 1619/94. p. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén vagyis Szacsurban az alperes lakásán leendő eszközlésére 1894. évi szeptember hó 27-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvényzikk 107. szakasza értelmében készpénzfizetés mellett a leg-többet ígérnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Varannón, 1894. évi szeptember hó 10. napján.

Sztankó László,
bir. végrehajtó.

S.-a.-Ujhely, nyomtatott a »Zemplén« gyorssajtóján.